

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Α Φ Η Γ Η Σ Η

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	
Γενικός	Ειδικοί	Διδακτέα	
Α. Κ α τ α ν ό η σ η			
Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά αφηγηματικά κείμενα, ενταγμένα σε διάφορα κειμενικά είδη, στα οποία αφηγούνται προσωπικές εμπειρίες, ιστορίες, μύθους, παραμύθια, υποθέσεις κινηματογραφικών ταινιών κ.ά.	Οι μαθητές: Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.		
	Α.Ι.1. Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.	Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων. Α.Ι.1.2. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο στην αναγνωστική ευχέρεια. Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό κ.ά. Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης ανάλογα με το κειμενικό είδος.	
	Α.Ι.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.	Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Σχολική ζωή, οικογενειακές σχέσεις, διατροφή, φιλία, ψυχαγωγία, τέχνη, φυσικό περιβάλλον κ.ά. Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία: ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος: <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος/υπότιτλος κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός • Υπότιτλος: συμπλήρωση / διασαφήνιση του τίτλου • Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.5.1.- Α.Ι.5.4. Α.Ι.2.3. Εξωκειμενικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.3.3.	

	<p>A.1.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>A.1.3.1. Κειμενικό είδος - βασικά χαρακτηριστικά - λειτουργίες A.1.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: παράγοντες επικοινωνίας –πομπός, δέκτης, μήνυμα –μέσο - επικοινωνιακή περίσταση - συνθήκες επικοινωνίας A.1.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα.</p>
	<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του κειμένου, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πολλαπλές αναγνώσεις (ενδεικτικά: σιωπηρή, επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη, δεύτερη ανάγνωση). • Ερωτήσεις κλειστού/ανοικτού τύπου • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Γραπτή/προφορική περίληψη (με έμφαση σε εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία) <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανόν να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο – λέξεις /φράσεις κλειδιά , εξειδικευμένη ορολογία • Νοηματικές ενότητες – θεματικοί άξονες ενοτήτων, τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας - δομικά στοιχεία παραγράφου - θεματικά κέντρα παραγράφων, πλαγιότιτλοι. <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου σε επίπεδο λέξης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα • Ετυμολογία, συνώνυμα, αντώνυμα • Χρήση λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία - αντιφατικότητα), τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα.</p> <p>A.1.4.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών</p>
	<p>A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να προσλάβουν το γενικό νόημα του κειμένου.</p>	<p>A.1.5.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό / συναισθηματικό /ιδεολογικό τους φορτίο.</p> <p>A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς</p> <p>A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών και εξωγλωσσικών στοιχείων στον χώρο.</p> <p>A.1.5.4. Έννοιες: ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: πρώτο πλάνο, φόντο, άποψη, προοπτική</p>

	<p>A.I.6. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου, με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.</p>	<p>A.I.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας. A.I.6.2. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές επιλογές A.I.6.3. Πιθανός σκοπός: Ενημέρωση, διδασχή, ψυχαγωγία, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών κ.ά. A.I.6.4. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: ο τίτλος, τόπος, χρόνος, το μέσο δημοσίευσης, η κύρια θέση που εκφράζεται / υποστηρίζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο. A.I.6.5. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος και επικοινωνιακού πλαισίου, βλέπε A.I.2., A.1.3. <p>A.I.6.6. Έννοιες: Ύφος, τυπικό, οικείο, ουδέτερο κ.ά.</p>
	<p>A.I.7. Τοποθετούνται κριτικά με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης, σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.I.7.1. Θέσεις / αντιθέσεις που προβάλλονται στο κείμενο A.I.7.2. Θέσεις – αντιθέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα A.I.7.3. Θέσεις – αντιθέσεις κειμένου - αναγνώστη A.I.7.4. Ελεύθερη διερεύνηση (ενδεικτικά: διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ, χρήση πηγών κ.ά.)</p>
	<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	<p>A.II.1.1. Κειμενικά είδη A.II.1.2. Εξωτερικά δομικά στοιχεία ανάλογα με το κειμενικό είδος. Ενδεικτικά: A. Πρόλογος - Προσανατολισμός Το γεγονός, χώρος και ο χρόνος, οι ήρωες, περιγραφή αρχικής κατάστασης και ο σκοπός/λόγος της αφήγησης.</p>

	<p>στα είδη της αφήγησης.</p>	<p>Β. <u>Κύριο θέμα – Περιπέτεια – (δράση)</u> Η αφηγηρία – έναρξη της ιστορίας / αφήγησης (αφορμή γεγονός ή κατάσταση έναρξης), η εξέλιξη (πώς και με ποια σειρά εξελίχθηκαν τα γεγονότα, ποια η σχέση μεταξύ τους, ποια η εξωτερική και εξωτερική αντίδραση των ηρώων), η έκβαση – το αποτέλεσμα, γ. η κατάληξη της ιστορίας.</p> <p>Γ. <u>Επίλογος- Το επιμύθιο (λύση)</u> Κριτική τοποθέτηση αφηγητή για το νόημα της ιστορίας</p> <p>A.II.1.3. Εσωτερικά δομικά στοιχεία: <i>Λογική, χωρική και χρονολογική σειρά, αλληλουχία, πληρότητα, συνοχή και συνεκτικότητα.</i> Ενδεικτικά η συνοχή επιτυγχάνεται με έμφαση στα πιο κάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διαρθρωτικές λέξεις • Αιτιολογικοί σύνδεσμοι (επειδή, αφού, εξαιτίας, καθώς κ.ά.), που φανερώνουν την αιτιολογική σχέση των γεγονότων, • Χρονικά επιρρήματα (αρχικά, ύστερα κ.ά.), που δείχνουν τη χρονική σειρά-συνάφεια των γεγονότων, εμπρόθετα σύνολα (π.χ. «κατά τη διάρκεια», «μετά από» κ.ά.), και άλλες συνδετικές λέξεις που δείχνουν αίτιο – αποτέλεσμα, αντίθεση – εναντίωση, όρο – προϋπόθεση, επεξήγηση, έμφαση κ.ά. <p>A.II.1.4. Είδη αφήγησης. <u>Μυθοπλαστική:</u> Κυριαρχεί η φαντασία και ο μύθος (λογοτεχνία) <u>Ρεαλιστική:</u> Εξιστορεί γεγονότα, σύγχρονα του αφηγητή, τα οποία τεκμηριώνει (καθημερινές, ιδιωτικές ή δημόσιες συζητήσεις, ρεπορτάζ κ.ά.).</p> <p>A.II.1.5. Κειμενική λειτουργία: Η αφήγηση δεν επιτελεί πάντα τη λειτουργία του «αφηγείσθαι», αλλά διαφορετικές λειτουργίες στα διάφορα κειμενικά είδη, π.χ. στη διαφήμιση η αφήγηση έχει ως βασική λειτουργία την κατευθυντική (πειθώ), στο ανέκδοτο την ψυχαγωγία κ.ο.κ.</p> <p>A.II.1.6. Αφηγηματικές Τεχνικές - Ο χρόνος στην αφήγηση Α. <u>Ευθύγραμμη σειρά - χρονική ακολουθία:</u> Η αφήγηση παρουσιάζει τα γεγονότα στην ομαλή χρονολογική τους πορεία και εξέλιξη. Β. <u>Αναχρονία - παραβίαση χρονικής σειράς:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In media res:</i> Η αφήγηση αρχίζει από τη μέση της ιστορίας και με κάποια ευκαιρία ο αφηγητής παρουσιάζει και τα αρχικά γεγονότα που παρέλειψε. • <u>Εγκιβωτισμός:</u> ένθετη αφήγηση, ενσωματωμένη στην κύρια αφήγηση. <p>A.II.1.7. Όροι μεταγλώσσας: <i>Μυθοπλαστική, ρεαλιστική αφήγηση, αφηγηματική τεχνική, ευθύγραμμη σειρά, αναχρονία, in media res, εγκιβωτισμός</i></p>
	<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα</p>	<p>A.II.2.1. Εκφραστικά μέσα: Είδη (Διάλογος, μεταφορά, παρομοίωση, ειρωνεία κ.ά.) και λειτουργία (αμεσότητα, ζωντανία κ.ά.).</p>

	<p>εκφραστικά μέσα και άλλες γλωσσικές επιλογές στην αφήγηση.</p>	<p>A.II.2.2. Γλωσσικά στοιχεία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διάλογος: τα διαλογικά μέρη σε ευθύ λόγο και σε πρώτο πρόσωπο. • Πλάγιος λόγος: η πιστή απόδοση σκέψεων, διαθέσεων ή συναισθημάτων σε τρίτο πρόσωπο και σε παρελθοντικό χρόνο. • Εσωτερικός μονόλογος: η απόδοση των σκέψεων ή συναισθημάτων σε πρώτο πρόσωπο και σε χρόνο Ενεστώτα. • Περιγραφή: η αναπαράσταση προσώπων, αντικειμένων, τόπων. <p>A.II.2.3. Όροι μεταγλώσσας: μεταφορά, παρομοίωση, ειρωνεία, ευθύς και πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος.</p>
	<p>A.II.3. Αντιλαμβάνονται τους κυριότερους μηχανισμούς λεξιλογικής δημιουργίας μέσω της παραγωγής (ρήματα).</p>	<p>A.II.3.1. Τρόποι παραγωγής ρημάτων Προσφυματική παραγωγή</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επιθηματοποίηση (ρήματα από ρήματα, ουσιαστικά, επίθετα, επιρρήματα) Παραγωγική κατάληξη – σημασία - ορθογραφία • Προθηματοποίηση (μόρια στην αρχή του ρήματος) <p>A.II.3.2. Όροι της μεταγλώσσας της παραγωγής: <i>ετυμολογία, παραγωγή, πρόθημα (μόρια λόγια και λαϊκά)- επίθημα/παραγωγική κατάληξη, λαϊκές, λόγιες, ξένες λέξεις, ριζική λέξη, παράγωγη λέξη.</i></p>
	<p>A.II.4 (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο τα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος στα διάφορα είδη αφήγησης.</p>	<p>A.II.4.1. Ρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή <ul style="list-style-type: none"> - Παρεπόμενα: Πρόσωπα, αριθμοί, χρόνοι, ποιόν ενέργειας, εγκλίσεις, φωνές, συζυγίες, διαθέσεις . - Σχηματισμός του ρήματος [Θέμα, χαρακτήρας, κατάληξη, αύξηση (εσωτερική- εξωτερική)]. • Λειτουργία <ul style="list-style-type: none"> - Κυρίαρχος ο ρόλος του ρήματος στην αφήγηση. - Χρήση ρημάτων δράσης, κίνησης, αλλαγής, επαφής, που αποδίδουν τις ενέργειες των ηρώων, και ρημάτων έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων που αποδίδουν τα σχόλια του αφηγητή για τη συμπεριφορά των ηρώων. - Οι χρόνοι των ρημάτων διαμορφώνουν σε σημαντικό βαθμό το ύφος του αφηγηματικού κειμένου. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Χρήση Αορίστου, ως βασικού χρόνου, ο οποίος, μέσω της συνοπτικής διάστασης που έχει, αποδίδει την ακολουθία των γεγονότων και επιταχύνει την αφήγηση. ✓ Χρήση Παρατατικού, για να δώσει μεγαλύτερη διάρκεια στα γεγονότα της αφήγησης. ✓ Χρήση Ενεστώτα για να παρουσιαστούν γεγονότα που συνέβησαν στο παρελθόν, αλλά έρχονται πιο κοντά στη χρονική στιγμή της αφήγησης και κάνουν τον λόγο πιο ζωντανό. ✓ Χρήση Μέλλοντα για να παρουσιαστούν γεγονότα που έγιναν μετά από κάποια άλλα που ήδη

		<p>έχουν ήδη παρουσιαστεί σε παρελθοντικούς χρόνους ή σε Ενεστώτα.</p> <p>A.II.4.2. Επιρρήματα Λειτουργία: Τα χρονικά, κυρίως, επιρρήματα, δημιουργούν τη χρονική συνάφεια των γεγονότων.</p> <p>A.II.4.3. Όροι μεταγλώσσας: ποιόν ενέργειας, έγκλιση, φωνή, συζυγία, διάθεση, θέμα, χαρακτήρας, κατάληξη, αύξηση.</p>
	A.III. Αξιολογούν το κείμενο και την αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης αφήγησης.	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης κειμένου: Επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα/ καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού – ύφους - επικοινωνιακής περιστασης - γλωσσικών και μη γλωσσικών επιλογών.</p> <p>A.III.2. Κριτήρια αξιολόγησης είδους αφήγησης σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη. Η συνάφεια είδους αφήγησης και κειμενικού είδους, ο σκοπός/πρόθεση του συντάκτη.</p>
Β. Π α ρ α γ ω γ ή		
Β. Οι μαθητές παράγουν αφηγηματικά κείμενα σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη.	Οι μαθητές: Β.Ι. Παράγουν αφηγηματικό κείμενο, τοποθετώντας το σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.	Β.Ι.1. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών
	Β.Ι.1.Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή περίσταση κειμενικό είδος.	Β.Ι.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες κειμενικές λειτουργίες που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη (Ενδεικτικά Ημερολόγιο, Παραμύθι) - κανόνες –συμβάσεις –τεχνικές τους.
	Β.Ι.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες αυτές που θα αναπτύξουν περισσότερο, λιγότερο, ή θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετείται ο σκοπός.	<p>Β.Ι.2.1. Περιεχόμενο : βασικές – δευτερεύουσες πληροφορίες / ιδέες σχετικές με το θέμα, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη</p> <p>Β.Ι.2.2. (α) Σχεδιασμός: Στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση (β) Καταγραφή (γ) Ανάπτυξη</p>

	B.I.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.	B.I.3.1. Ύφος, βλέπε A.I.6.1 - A.I.6.3.
	B.I.4. Επιλέγουν το κατάλληλο λεξιλόγιο.	B.I.4.1. Λεξιλόγιο, βλέπε A.I.4.2.
	B.II. Οργανώνουν τον λόγο σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.	
	B.II.1. Οργανώνουν τον λόγο τους τόσο σε επίπεδο κειμένου, όσο και σε επίπεδο παραγράφου.	B.II.1.1. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε A.II.1.2.-A.II.1.3. B.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα αφήγησης, βλέπε A.II.1.4. – A.II.1.6.
	B.II.2. Επιλέγουν και αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά/ μη γλωσσικά στοιχεία για την αφήγηση.	B.II.2.1. Εκφραστικά μέσα και άλλα γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.II.2.1. - A.II.2.2. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, βλέπε A.II.4.2.- A.II.4.3. B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.I.5.1.- A.I.5.4.
	B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενό τους.	B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα-καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περίστασης - γλωσσικών και μη γλωσσικών επιλογών. B.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου με βάση την αξιοποίηση των ειδών της αφήγησης. B.III.3. Επαναδιατύπωση και κατάληξη σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Ε Π Ι Χ Ε Ι Ρ Η Μ Α Τ Ο Λ Ο Γ Ι Α

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Γενικός

Ειδικοί

Διδακτέα

Α. Κ α τ α ν ό η σ η

Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα με απλή επιχειρηματολογία, τα οποία είναι ενταγμένα σε ποικίλα κειμενικά είδη/τύπους.	Οι μαθητές: Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.	
	Α.Ι.1. Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.	Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων Α.Ι.1.2. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο στην αναγνωστική ευχέρεια. Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: Τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό κ.ά. Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης ανάλογα με το κειμενικό είδος.
	Α.Ι.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία	Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Σχολική ζωή, οικογενειακές σχέσεις, διατροφή, φιλία, ψυχαγωγία, τέχνη, φυσικό περιβάλλον κ.ά. Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος: <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος: κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός • Υπότιτλος: συμπλήρωση / διασαφήνιση του τίτλου • Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.5.1. - Α.Ι.5.4. Α.Ι.2.3. Εξωκειμενικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.3.2. – Α.Ι.3.3.
	Α.Ι.3. Εντοπίζουν το	Α.Ι.3.1. Κειμενικό είδος - βασικά χαρακτηριστικά - λειτουργίες

	<p>επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>A.1.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας –πομπός, δέκτης, μήνυμα –μέσο - επικοινωνιακή περίσταση - συνθήκες επικοινωνίας</p> <p>A.1.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό – κοινωνικό - πολιτικό - πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο – χρόνο - πρόσωπα - γεγονότα.</p>
	<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα (εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου) και (ανα)γνωρίζουν τους τρόπους αιτιολόγησης κρίσης/γνώμης/άποψης σε ένα κείμενο .</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις, υπογραμμίσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Πολλαπλές αναγνώσεις (σιωπηρή, επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη, δεύτερη ανάγνωση). • Ερωτήσεις κλειστού/ ανοικτού τύπου • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Γραπτή / προφορική περίληψη (με έμφαση σε εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία) <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία, λέξεις / φράσεις - κλειδιά • Νοηματικές ενότητες – θεματικοί άξονες ενοτήτων - τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας - δομικά στοιχεία παραγράφου - θεματικά κέντρα παραγράφων, πλαγιότιτλοι. <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου σε επίπεδο λέξης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα • Ετυμολογία, συνώνυμα - αντώνυμα • Χρήση λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία /αντιφατικότητα), τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα.</p> <p>A.1.4.5. Τρόποι αιτιολόγησης: από την προοπτική της αιτίας ή του αποτελέσματος Μέσα της αιτιολόγησης: α. τεκμηρίωση (από τον βιωματικό κόσμο των συνομιλητών ή από τον χώρο της κοινής γνώσης) β. επίκληση κοινά αποδεκτών αρχών και αξιών.</p> <p>A.1.4.6. Διαφοροποίηση εννοιών: γεγονός-σχόλιο-άποψη - Διασύνδεση των εννοιών: άποψη-επιχείρημα</p> <p>A.1.4.7. Έννοιες: <i>Επιχειρηματολογία, αιτιολόγηση, τεκμηρίωση, ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, συμφραζόμενα κ.ά.</i></p>

	<p>A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να προσλάβουν το γενικό νόημα του κειμένου.</p>	<p>A.1.5.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό / συναισθηματικό /ιδεολογικό τους φορτίο. A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών / εξωγλωσσικών στοιχείων στον χώρο A.1.5.4. Έννοιες: ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: Πρώτο πλάνο, φόντο, άποψη, προοπτική.</p>
	<p>A.1.6. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.</p>	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας A.1.6.2. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: Λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές επιλογές A.1.6.3. Πιθανός σκοπός: Πειθώ, προσέλκυση ενδιαφέροντος, ανασκευή, διαμαρτυρία κ.ά. A.1.6.4. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: ο τίτλος, τόπος – χρόνος - μέσο δημοσίευσης, η άποψη που υποστηρίζεται / εκφράζεται, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος A.1.6.5. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση: <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου, βλέπε A.1.2.1. - A.1.2.2. και A.1.3.2. – A.1.3.3. A.1.6.6. Έννοιες: Ύφος, τυπικό, ουδέτερο κ.ά.</p>
	<p>A.1.7. Τοποθετούνται κριτικά με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.1.7.1. Θέσεις / αντι-θέσεις που προβάλλονται στο κείμενο A.1.7.2. Θέσεις / αντι-θέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα A.1.7.3. Θέσεις /αντι-θέσεις κειμένου - αναγνώστη A.1.7.4. Ελεύθερη διερεύνηση (ενδεικτικά: διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλίων –βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ, χρήση πηγών).</p>
	<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	

	<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και κατανοούν την οργάνωση του λόγου, τόσο σε επίπεδο κειμένου, όσο και σε επίπεδο παραγράφου.</p>	<p>A.II.1.1. Κειμενικά είδη A.II.1.2. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά: α. Παρουσίαση άποψης β. αιτιολόγηση γ. συμπέρασμα A.II.1.3. Εσωτερικά δομικά στοιχεία: Λογική, χωρική, χρονολογική σειρά, αλληλουχία, ενότητα, πληρότητα, συνεκτικότητα και συνοχή. Η συνοχή στην επιχειρηματολογία επιτυγχάνεται ανάμεσα σε άλλα και με τα εξής: - Λέξεις που συνήθως εκφράζουν χρονική σειρά (επίσης, συνεχώς κ.ά.), Αιτιολογία (επειδή, γιατί κ.ά.), Συμπέρασμα (συνεπώς, άρα κ.ά.) - Λέξεις / φράσεις που δηλώνουν ψυχοδιανοητικές καταστάσεις του συντάκτη (κατά τη γνώμη μου, πιστεύω κ.ά.).</p>
	<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα και άλλα γλωσσικά στοιχεία στην οργάνωση της επιχειρηματολογίας.</p>	<p>A.II.2.1. Υποταγμένος λόγος, κυριολεκτική χρήση της Γλώσσας A.II.2.2. Ρητορικές ερωτήσεις A.II.2.3. Προθέσεις, επιρρήματα, μετοχές</p>
	<p>A.II.3. Αντιλαμβάνονται τη σημασία των λέξεων μέσα από τη συνωνυμία και αντωνυμία των λέξεων.</p>	<p>A.II.3.1. Συνώνυμα – αντώνυμα A.II.3.2. Όροι μεταγλώσσας: συνώνυμα, αντώνυμα</p>
	<p>A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο τα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος της επιχειρηματολογίας.</p>	<p>A.II.4.1. Είδη των προτάσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περίοδος, πρόταση, φράση (ο ρόλος του ρήματος). • Κύριοι όροι της πρότασης [υποκείμενο - κατηγορημα (κατηγορηματικό ρήμα, αντικείμενο, κατηγορούμενο) - ρήματα ενεργητικά μεταβατικά, ρήματα συνδεδετικά]. • Είδη προτάσεων ως προς: τη δομή, το περιεχόμενο, την ποιότητα, τη σχέση τους με τις άλλες. <p>A.II.4.2. Ονοματική - ρηματική φράση A.II.4.3. Αντωνυμίες Ορισμός – Μορφή – Λειτουργία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή Είδη: Προσωπικές, δεικτικές, κτητικές, οριστικές, αόριστες Σημασία, Κλίση • Λειτουργία

		<ul style="list-style-type: none"> - Προσωπικές: Οι δυνατοί τύποι χρησιμοποιούνται για να δοθεί έμφαση ή για να τονιστεί μια αντίθεση, οι αδύνατοι που είναι πιο συχνό στον λόγο, χρησιμοποιούνται στις υπόλοιπες περιπτώσεις. - Προσωπικές – Δεικτικές: αποφεύγονται οι επαναλήψεις και το κείμενο γίνεται πιο οικονομικό εκφραστικά και η επικοινωνία πιο αποτελεσματική. <p>Συντακτικός ρόλος: Υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο, επεξήγηση.</p>
	<p>A.III. Αξιολογούν το γραπτό κείμενο και την αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης επιχειρηματολογίας, σε ποικίλα κειμενικά είδη σε συγκεκριμένη επικοινωνιακή περίσταση.</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: ορθογραφία, στίξη, έκφραση, σύνταξη, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα περιεχομένου/ιδεών, λεξιλόγιο, σχέση σκοπού – ύφους - επικοινωνιακής περιστασης - γλωσσικών και μη γλωσσικών επιλογών.</p> <p>A.III.2. Αποτελεσματικότητα επιχειρηματολογίας με κριτήρια την ορθότητα, εγκυρότητα, αποδεκτικότητα του υλικού της αιτιολόγησης.</p>
B. Παραγωγή		
<p>B. Οι μαθητές παράγουν γραπτά κείμενα επιχειρηματολογίας, σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία αιτιολογούν την άποψή</p>	<p>Οι μαθητές: B.I. Παράγουν κείμενο επιχειρηματολογίας, τοποθετώντας το σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>B.I.1 Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών.</p>
	<p>B.I.1. Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή περίσταση, κειμενικό είδος.</p>	<p>B.I.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες λειτουργίες, που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη (ενδεικτικά: διαφήμιση) – κανόνες, συμβάσεις και τεχνικές τους.</p>

τους σε θέματα που προκαλούν αντιπαράθεσεις, ή για να εκφράσουν την αρέσκεια ή απαρέσκειά τους για κάτι.	B.1.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες εκείνες που θα αναπτύξουν περισσότερο, αυτές που θα αναπτύξουν λιγότερο κι αυτές που θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετούν τον σκοπό.	B.1.2.1. Περιεχόμενο (Κύριες – δευτερεύουσες πληροφορίες / ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη) B.1.2.2. (α) Σχεδιασμός: Στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση (δόμηση) (β) καταγραφή (γ) ανάπτυξη
	B.1.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.	B.1.3.1. Ύφος <i>βλέπε Α.1.6.1. – Α.1.6.3.</i>
	B.1.4. Επιλέγουν το κατάλληλο λεξιλόγιο.	B.1.4.1. Λεξιλόγιο, <i>βλέπε Α.1.4.2.</i>
	B.II. Οργανώνουν τον γραπτό λόγο τους σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.	
	B.II.1. Οργανώνουν τον λόγο τους τόσο σε επίπεδο κειμένου, όσο και σε επίπεδο παραγράφου.	B.II.1.2. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, <i>βλέπε Α.II.1.2.-Α.II.1.3.</i>
	B.II.2. Επιλέγουν και αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά/μη γλωσσικά στοιχεία.	B.II.2.1. Εκφραστικά και άλλα γλωσσικά μέσα, <i>βλέπε Α.II.2.1.</i> B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, <i>βλέπε Α.II.4.1 - Α.II.4.3.</i> B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, <i>βλέπε Α.1.5.1. - Α.1.5.4.</i>

	B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενο που παρήγαγαν.	B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα-καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περίπτωσης – γλωσσικών/μη γλωσσικών στοιχείων. B.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου με βάση την αξιοποίηση του αποδεικτικού υλικού: ορθότητα και επάρκεια αιτιολόγησης. B.III.3. Επαναδιατύπωση σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1. – B.III.2.
--	--	---

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Ο Δ Η Γ Ι Ε Σ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Γενικός	Ειδικοί	Διδακτέα
Α. Κ α τ α ν ό η σ η		
Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα στα οποία δίνονται οδηγίες παιχνιδιών/ συνταγών/ κατασκευής/ προσανατολισμού κ.ά.	Οι μαθητές: Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.	
	Α.Ι.1. Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα με ευχέρεια και εκφραστικότητα.	Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων. Α.Ι.1.2. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο για αναγνωστική ευχέρεια. Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό, ερωτηματικό κ.ά. Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης, ανάλογα με το κειμενικό είδος.
	Α.Ι.2. Επισημαίνουν το θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.	Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Σχολική ζωή, οικογενειακές σχέσεις, διατροφή, φιλία, ψυχαγωγία, τέχνη, φυσικό περιβάλλον κ.ά. Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία (γλωσσικά και εξωγλωσσικά), βλέπε Α.Ι.4.2., Α.Ι.5.1. – Α.Ι.5.4. και εξωκειμενικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.3.3.
	Α.Ι.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	Α.Ι.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά - λειτουργίες Α.Ι.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας – πομπός, δέκτης, μήνυμα – μέσο – επικοινωνιακή περίσταση – συνθήκες επικοινωνίας Α.Ι.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: Πληροφορίες για το ευρύτερο ιστορικό – κοινωνικό - πολιτικό - πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο – χρόνο – πρόσωπα - γεγονότα.

<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις κατανοούν και τις αξιολογούν.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών/δευτερευουσών οδηγιών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου • Πολλαπλές αναγνώσεις (Ενδεικτικά: σιωπηρή επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη ανάγνωση, δεύτερη ανάγνωση) • Προφορική παρουσίαση οδηγιών <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία - Λέξεις/φράσεις – κλειδιά • Νοηματικές ενότητες κειμένου <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα • Χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Πληροφορίες χρήσιμες και επαναχρησιμοποιήσιμες</p>
<p>A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να κατανοήσουν τις οδηγίες.</p>	<p>A.1.5.1 Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες , σχέδια, ποικίλα γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό τους φορτίο.</p> <p>A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών οδηγιών</p> <p>A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών / μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο.</p> <p>A.1.5.4. Έννοιες, ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: Φόντο, άποψη, προοπτική</p>
<p>A.1.6. Κατανοούν το τυπικό/πληροφοριακό ύφος στον τρόπο οργάνωσης των πληροφοριών, σε σχέση και με τον σκοπό.</p>	<p>A.1.6.1. Μέσα διαμόρφωσης του ύφους: Λεξιλόγιο, δόμηση πληροφοριών, σύνταξη, εγκλίσεις, γλωσσικές/μη γλωσσικές επιλογές.</p> <p>A.1.6.2. Πιθανός σκοπός: ενημέρωση, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών, να οδηγηθεί ο παραλήπτης σε μία ορισμένη ενέργεια, συμπεριφορά ή αντίληψη.</p> <p>A.1.6.3. Έννοιες: Ύφος, τυπικό, οικείο, ουδέτερο κ.ά.</p>
<p>A.1.7.Αναπτύσσουν/καλλιεργούν δημιουργική σκέψη.</p>	<p>A.1.7.1. Πολυτροπικά, πολυμεσικά κείμενα</p> <p>A.1.7.2. Γλωσσικά/μη γλωσσικά στοιχεία και η διάταξή τους στον χώρο</p>
<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	

<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και κατανοούν την οργάνωση του λόγου.</p>	<p>A.II.1.1. Κειμενικά είδη A.II.1.2. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά: α. απαρίθμηση των υλικών ή των συστατικών που απαιτούνται β. περιγραφή βήμα προς βήμα της διαδικασίας γ. περιγραφή, σχολιασμός και τρόποι χρήσης. A.II.1.3. Εσωτερικά δομικά στοιχεία: Λογική, χρονολογική σειρά, αλληλουχία, πληρότητα. Ενδεικτικά : • Αλληλουχία: Η σύνδεση των μερών του κειμένου και η λογική διάταξη των οδηγιών. • Συνοχή: Η εξωτερική σύνδεση των νοημάτων μιας παραγράφου με τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων. Ενδεικτικά η συνοχή επιτυγχάνεται με διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις οι οποίες μπορεί να δηλώνουν αίτιο, αντίθεση, προσθήκη, χρονική σχέση, έμφαση, συμπέρασμα κ.ά.)</p>
<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα και άλλα γλωσσικά στοιχεία για σαφή διάταξη των οδηγιών.</p>	<p>A.II.2.1. Γλωσσικά στοιχεία: ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά: Παρατακτικός, μικροπερίοδος λόγος (λιτός, απλός, γοργός, κοφτός), επιγραμματικές, τυποποιημένες φράσεις (σλόγκαν), χρήση αριθμητικών, κυριολεκτική χρήση του λόγου</p>
<p>A.II.3. Αντιλαμβάνονται τους κυριότερους μηχανισμούς λεξιλογικής δημιουργίας μέσω της παραγωγής.</p>	<p>A.II.3.2. Παράγωγα ουσιαστικά από ρήματα, ουσιαστικά και επίθετα - Αλλαγές στη μορφή, τη σημασία και τη γραμματική ταυτότητα των παράγωγων λέξεων. A.II.3.1. Όροι της μεταγλώσσας της Παραγωγής, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.3.1.</p>
<p>A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα υποστηρίζουν τις Οδηγίες σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη.</p>	<p>A.II.4.1. Ρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή Εγκλίσεις: Οριστική, υποτακτική, προστακτική (Σημασία, σχηματισμός) Συζυγίες: Πρώτη - Δεύτερη, κλίση • Λειτουργία Ενεργητικά ρήματα περιγραφής, κατηγοριοποίησης και δράσης σε προστακτική ή υποτακτική ενεστώτα, τα οποία: <ul style="list-style-type: none"> - παρουσιάζουν την όλη διαδικασία με μία συγκεκριμένη χρονική ακολουθία. - παραθέτουν επισημάνσεις, προειδοποιήσεις και εξηγήσεις για να προλάβουν τα συνήθη λάθη, να επισημάνουν τους κινδύνους ή τις δυσκολίες και να εξηγήσουν τον τρόπο χρήσης των υλικών. <p>A.II.4.2. Επιρρήματα Διάφορες επιρρηματικές χρονικές φράσεις για να δείξουν τη χρονική διαδοχή των διαδικασιών που πραγματοποιούνται</p> <p>A.II.4.3. Αριθμητικά: Ορισμός – Μορφή - Χρήση</p>

B. Οι μαθητές παράγουν κείμενα στα οποία ενσωματώνουν οδηγίες παιχνιδιού/ χρήσης αντικειμένου/ συνταγές μαγειρικής κ.ά.	A.III. Αξιολογούν το κείμενο	A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, αξιοποίηση των γλωσσικών/ μη γλωσσικών στοιχείων.
	B. Π α ρ α γ ω γ ή	
	Οι μαθητές: B.I. Παράγουν γραπτό κείμενο, τοποθετώντας το σε επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	B.I. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή στα σχολικά/κοινοτικά κοινωνικά δρώμενα για ενημέρωση, ψυχαγωγία, διαμαρτυρία πρόσκληση κ.ά.)
	B.I.1. Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή ανάγκη κειμενικό είδος.	B.I.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες λειτουργίες, που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη (ενδεικτικά: οδηγίες παιχνιδιού/χρήσης/προσανατολισμού, συνταγές), κανόνες, συμβάσεις και τεχνικές τους
	B.I.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες και τις οργανώνουν σε σημαντικές και δευτερεύουσες για να επιτευχθεί η αναγκαία σαφήνεια και ακρίβεια.	B.I.2.1. Περιεχόμενο Βασικές – δευτερεύουσες πληροφορίες σχετικές με το θέμα, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη. B.I.2.2. α. Σχεδιασμός β. οργάνωση γ. καταγραφή
	B.I.3. Διαμορφώνουν απρόσωπο τυπικό ύφος.	B.I.3. Ύφος, βλέπε A.I.6.1. – A.I.6.2.
	B.I.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο /ή και εξειδικευμένη ορολογία.	B.I.4. Λεξιλόγιο, βλέπε A.I.4.2.
	B.II. Οργανώνουν τον λόγο σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.	

	<p>B.II.1. Οργανώνουν τον γραπτό τους λόγο αξιοποιώντας τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των Οδηγιών.</p>	<p>B.II.1.1. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε A.II.1.2.- A.II.1.3.</p>
	<p>B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να προσδώσουν στο κείμενο την απαραίτητη σαφήνεια.</p>	<p>B.II.2.1. Γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.II.2.1. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, βλέπε A.II.4.1. - A.II.4.3. B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.I.5.1.- A.I.5.4.</p>
	<p>B.III. Κρίνουν και αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενο που παράγουν.</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή/οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, - γλωσσικών /μη γλωσσικών επιλογών. B.III.3. Επαναδιατύπωση και κατάληξη σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1.</p>

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Π Ε Ρ Ι Γ Ρ Α Φ Η

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	
Γενικός	Ειδικοί	Διδακτέα	
Α. Κ α τ α ν ό η σ η			
Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα, στα οποία περιγράφονται πρόσωπα, αντικείμενα, τοπία, καταστάσεις, αξιολογώντας τους δείκτες που δημιουργούν την υποκειμενική και αντικειμενική περιγραφή.	Οι μαθητές: Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.		
	Α.Ι.1. Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.	Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων. Α.Ι.1.2 Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο για αναγνωστική ευχέρεια. Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό, ερωτηματικό κ.ά. Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης , ανάλογα με το κειμενικό είδος.	
	Α.Ι.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.	Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Σχολική ζωή, οικογενειακές σχέσεις, διατροφή, φιλία, ψυχαγωγία, τέχνη, φυσικό περιβάλλον κ.ά. Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος: <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος/υπότιτλος: Κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός • Υπότιτλος: Συμπλήρωση/διασαφήνιση του τίτλου. • Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.5.1. – Α.Ι.5.4. Α.Ι.2.3. Εξωκειμενικά, βλέπε Α.Ι.3.2. – Α.Ι.3.3.	
	Α.Ι.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	Α.Ι.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά - λειτουργίες Α.Ι.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας – πομπός, δέκτης, μήνυμα – μέσο – επικοινωνιακή περίσταση – συνθήκες επικοινωνίας Α.Ι.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: Πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό-κοινωνικό-πολιτικό-πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο-χρόνο-	

		πρόσωπα-γεγονότα.
A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του κειμένου, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου.	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις, υπογραμμίσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Ερωτήσεις κλειστού (π.χ. ανάκληση πληροφορίας) και ανοικτού τύπου (π.χ. αξιολόγηση/ σύγκριση πληροφοριών) • Πολλαπλές αναγνώσεις (ενδεικτικά: σιωπηρή επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη ανάγνωση, δεύτερη ανάγνωση) • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Γραπτή/προφορική περίληψη με έμφαση σε εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία. <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία, Λέξεις/φράσεις – κλειδιά • Νοηματικές ενότητες κειμένου – Θεματικοί άξονες ενοτήτων - Τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας – Δομικά στοιχεία παραγράφου – Θεματικά κέντρα παραγράφων - πλαγιότιτλοι <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα - αντώνυμα • Χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία/ αντιφατικότητα), τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα</p> <p>A.1.4.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, συμφραζόμενα, συνώνυμα, αντώνυμα</p>	
A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία, για να προσλάβουν το κεντρικό νόημα του κειμένου.	<p>A.1.5.1 Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες , σχέδια, ποικίλα γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό/ συναισθηματικό/ ιδεολογικό φορτίο τους</p> <p>A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς</p> <p>A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο</p> <p>A.1.5.4. Έννοιες (ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος): Πολυτροπικότητα, πρώτο πλάνο, φόντο, άποψη, προοπτική.</p>	
A.1.6. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας</p> <p>A.1.6.2. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: Λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές σημειωτικές επιλογές</p> <p>A.1.6.3. Πιθανός σκοπός: Ενημέρωση, ψυχαγωγία, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών κ.ά.</p> <p>A.1.6.4. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: Ο τίτλος, τόπος – χρόνος - μέσο δημοσίευσης του κειμένου, η άποψη που εκφράζεται/υποστηρίζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, πιθανές ρητές</p>	

		<p>δηλώσεις στο κείμενο</p> <p>A.I.6.5. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου, βλέπε A.I.2.1. – A.I.2.2. και A.I.3.2. – A.I.3.3. <p>A.I.6.6. Έννοιες: Ύφος, τυπικό, οικείο, ουδέτερο κ.ά.</p>
	<p>A.I.7. Τοποθετούνται κριτικά, με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.I.7.1. Θέσεις /αντι-θέσεις που προβάλλονται στο ίδιο κείμενο</p> <p>A.I.7.2. Θέσεις/αντι-θέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα</p> <p>A.I.7.3. Θέσεις/αντι-θέσεις κειμένου - αναγνώστη</p> <p>A.I.7.4. Ελεύθερη διερεύνηση (διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ, χρήση πηγών κ.ά.)</p>
	<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	
	<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και κατανοούν την οργάνωση του λόγου, τόσο σε επίπεδο κειμένου, όσο και σε επίπεδο παραγράφου στα είδη της περιγραφής, σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη.</p>	<p>A.II.1.1. Κειμενικά είδη</p> <p>A.II.1.2. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κείμενο: Πρόλογος – κύριο θέμα – επίλογος (διακριτά μέρη) • Παράγραφος: Θεματική πρόταση, λεπτομέρειες, κατακλείδα (μη διακριτά) <p>A.II.1.3. Εσωτερικά δομικά στοιχεία: Λογική, χωρική, χρονολογική σειρά, αλληλουχία, ενότητα, πληρότητα, συνοχή και συνεκτικότητα. Ενδεικτικά, η συνοχή επιτυγχάνεται με διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις οι οποίες μπορεί να δηλώνουν αίτιο, αντίθεση, προσθήκη, χρονική σχέση, έμφαση, συμπέρασμα κ.ά.</p> <p>A.II.1.4. Οργανωτικά πρότυπα περιγραφής – Βασικά χαρακτηριστικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χωρική ακολουθία: στον πραγματικό χώρο, ακολουθεί το οργανωτικό πρότυπο της χωρικής ακολουθίας (από το γενικό στο ειδικό, από μέσα προς τα έξω, από πάνω προς τα κάτω ή το αντίστροφο, με βάση ένα σταθερό σημείο περιγραφής ή ακολουθώντας πορεία από ένα σημείο προς ένα τέρμα). • Λογική ακολουθία: στον συμβολικό χώρο, ακολουθεί το οργανωτικό πρότυπο της λογικής ακολουθίας, δηλ. από τα πρωτεύοντα στα δευτερεύοντα ή το αντίστροφο και από τα απλά στα σύνθετα ή το αντίστροφο. • Χρονική ακολουθία: στην περιγραφή του ίδιου αντικειμένου σε διαφορετικές χρονικές

		<p>περιόδους. Εστίαση της περιγραφής στα χαρακτηριστικά κάθε «σημείου» και απόδοση των απαραίτητων πληροφοριών (π.χ. διαστάσεις, χρώματα, τι απεικονίζει, τι συμβολίζει κ.ά.).</p> <p>A.II.1.5. Έννοιες: Διαρθρωτικές – συνδετικές λέξεις</p>
	<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα και άλλα γλωσσικά στοιχεία στην ανάδειξη του αντικειμένου της περιγραφής.</p>	<p>A.II.2.1 Γλωσσικά στοιχεία των ειδών της περιγραφής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υποκειμενική περιγραφή (κυρίως σε λογοτεχνικά κείμενα): χρήση της ενεργητικής σύνταξης, του α΄ ρηματικού προσώπου, μεταφορική/ποιητική χρήση της γλώσσας, συχνή χρήση επιθέτων, έκφραση προσωπικών κρίσεων και συναισθημάτων, σκοπός η συγκίνηση, η πρόκληση συμπάθειας. • Αντικειμενική περιγραφή (κυρίως σε επιστημονικά και πληροφοριακά κείμενα): χρήση της παθητικής σύνταξης, του γ΄ ρηματικού προσώπου, κυριολεκτική χρήση της γλώσσας, απουσία σχολίων, διατύπωσης γνώμης ή έκφρασης συναισθημάτων. Σε τυπικά νομικά και επιστημονικά κείμενα έχουμε συνήθως παρατακτική σύνταξη και κυρίαρχη θέση του ουσιαστικού, ενώ σπανίζουν τα επίθετα. <p>A.II.2.2. Εκφραστικά μέσα: Εικόνες, μεταφορές, παρομοιώσεις, προσωποποιήσεις, αναφωνήσεις κ.ά. και η λειτουργία τους (παραστατικότητα, έμφαση, ζωντάνια κ.ά.)</p> <p>A.II.2.3. Έννοιες: υποκειμενικότητα – αντικειμενικότητα, κυριολεκτική – μεταφορική γλώσσα, εκφραστικά μέσα, μεταφορές, παρομοιώσεις, προσωποποιήσεις, αναφωνήσεις</p>
	<p>A.II.3. Αντιλαμβάνονται τους κυριότερους μηχανισμούς λεξιλογικής δημιουργίας μέσω της παραγωγής.</p>	<p>A.II.3.1. Τρόποι παραγωγής ουσιαστικών – επιθέτων - επιρρημάτων Προσφυματική παραγωγή – Επιθηματοποίηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παράγωγα ουσιαστικά από ρήματα – ουσιαστικά – επίθετα • Παράγωγα επίθετα από ρήματα – ουσιαστικά – επίθετα – επιρρήματα • Παράγωγα επιρρήματα από επίθετα – αντωνυμίες – μετοχές - επιρρήματα <p>Παραγωγική κατάληξη – σημασία – ορθογραφία Αλλαγές στη μορφή, τη σημασία και τη γραμματική ταυτότητα των παραγωγών λέξεων.</p> <p>A.II.3.2. Όροι της μεταγλώσσας της παραγωγής: <i>ετυμολογία, παραγωγή, πρόθημα (μόρια λόγια και λαϊκά)- επίθημα/παραγωγική κατάληξη, λαϊκές, λόγιες, ξένες λέξεις, ριζική λέξη, παράγωγη λέξη.</i></p>
	<p>A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος της</p>	<p>A.II.4.1. Επίθετα: Ορισμός – Μορφή - Λειτουργία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή <ul style="list-style-type: none"> - Σχηματισμός: Θέμα, χαρακτήρας, κατάληξη, - Κλίση - Παρεπόμενα (γένος, πτώση, αριθμός) - Ουσιαστικοποίηση επιθέτου - Μετοχές που λειτουργούν ως επίθετα

	<p>υποκειμενικής και αντικειμενικής περιγραφής.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Τονισμός: Οξύτονα, παροξύτονα, προπαροξύτονα - Ορθογραφία • Λειτουργία <ul style="list-style-type: none"> - Απόδοση της ποιότητας και ιδιότητας στα ουσιαστικά (σαφήνεια, ακρίβεια κ.ά.) - Αποκάλυψη της οπτικής γωνίας, ένδειξη υποκειμενικής στάσης/πρόθεσης του συντάκτη. <p>A.II.4.2. Ουσιαστικά - Ορισμός - Μορφή - Λειτουργία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή <ul style="list-style-type: none"> - Κατηγορίες: α. κύρια και κοινά β. περιληπτικά γ. συγκεκριμένα – αφηρημένα - Σχηματισμός: Θέμα, χαρακτήρας, κατάληξη, - Κλίση - Παρεπόμενα (γένος, πτώση, αριθμός) - Κλίση αρσενικών, θηλυκών, ουδετέρων - ισοσύλλαβα – ανισοσύλλαβα - Τονισμός κατά την κλίση (οξύτονα, παροξύτονα, προπαροξύτονα) - Ανώμαλα ουσιαστικά: Άκλιτα, ελλειπτικά, ιδιόκλιτα, διπλόκλιτα, διπλόμορφα, διπλοκατάληκτα, - Ορθογραφία • Λειτουργία <ul style="list-style-type: none"> - Κατάλληλα ουσιαστικά για να αποδώσουν τα αντικείμενα και τις έννοιες. - Λειτουργίες του ουσιαστικού στην πρόταση (υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο ρήματος, κατηγορούμενο αντικειμένου, ομοιόπτωτος ή ετερόπτωτος προσδιορισμός σε άλλο ουσιαστικό της πρότασης, Παράθεση - Επεξήγηση – Λειτουργίες των πτώσεων <p>A.II.4.3. Οριστικά και αόριστα άρθρα</p> <p>A.II.4.4. Ρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λειτουργία <ul style="list-style-type: none"> - Χρήση των εξακολουθητικών χρόνων και του Ενεστώτα για απόδοση της απουσίας του χρόνου και έμφαση στα μόνιμα χαρακτηριστικά των αντικειμένων. - Συνδυασμός αισθητηριακών ρημάτων με τον Ενεστώτα ως μέσου πραγμάτωσης της ζωτάνιας και έντασης (π.χ. <i>βλέπω, παρατηρώ, ακούω</i> κ.ά.). - Συχνή χρήση συνδετικών ρημάτων (<i>είμαι, φαίνομαι</i> κ.λπ.) και του βοηθητικού <i>έχω</i>. - Χρήση <i>α΄</i> και <i>γ΄</i> ρηματικού προσώπου, <i>βλέπε A.II.1.5.</i> <p>A.II.4.5. Επιρρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή: καταλήξεις σε <i>-α</i> και <i>-ως</i> • Σημασία: <i>τοπικά, χρονικά, τροπικά</i> κ.ά. • Λειτουργία: Τα τοπικά επιρρήματα δίνουν τον απαραίτητο προσανατολισμό στον χώρο, ενώ άλλα είδη δίνουν προσωρινές ιδιότητες στα ουσιαστικά <p>A.II.4.6. Όροι μεταγλώσσας των συγκεκριμένων μορφοσυντακτικών φαινομένων: Ουσιαστικά, παρεπόμενα, γένος, πτώση, αριθμός, επίθετα, φράση, πρόταση, περίοδος, <i>υποκείμενο</i>,</p>
--	--	---

		<i>αντικείμενο, κατηγορημα, ρήματα ενεργητικά, μεταβατικά, συνδεδετικά</i>
	A.III. Αξιολογούν το κείμενο και την αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης σ' αυτό περιγραφής σε ποικίλα κειμενικά είδη.	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού – ύφους - επικοινωνιακής περιστασης - γλωσσικών επιλογών.</p> <p>A.III.2. Κριτήρια αξιολόγησης του είδους της περιγραφής σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη: η συνάφεια είδους περιγραφής και κειμενικού είδους, ο σκοπός/πρόθεση του συντάκτη.</p> <p>A.III.3. Δείκτες υποκειμενικότητας και αντικειμενικότητας της περιγραφής, <i>βλέπε A.II.1.5.</i></p> <p>A.III.4. Αξιολόγηση του κειμένου (περιεχόμενο- μορφή), ανεξάρτητα από τη διαφωνία ή συμφωνία του αναγνώστη</p>
B. Π α ρ α γ ω γ ή		
Οι μαθητές παράγουν κείμενα σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη, αμιγή περιγραφικά ή μικτά, αξιοποιώντας τα χαρακτηριστικά της υποκειμενικής/αντικειμενικής περιγραφής.	Οι μαθητές: B.I. Παράγουν περιγραφικό κείμενο, τοποθετώντας το σε επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	B.I. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή στα σχολικά/κοινωνικά κοινωνικά δρώμενα για ενημέρωση, διαμαρτυρία πρόσκληση κ.ά.)
	B.I.1. Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή ανάγκη κειμενικό είδος.	<p>B.I.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες λειτουργίες, που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη. Ενδεικτικά: επιστολή, αγγελία κ.ά. - κανόνες, συμβάσεις και τεχνικές τους</p> <p>B.I.1.2. Χαρακτηριστικά υποκειμενικής/αντικειμενικής περιγραφής, <i>βλέπε A.II.2.1.</i></p>
	B.I.2. Επιλέγουν από το πλήθος των πληροφοριών αυτές που είναι σημαντικές για να τις αναπτύξουν περισσότερο, ποιες λιγότερο και ποιες θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετούν τον σκοπό τους	<p>B.I.2.1. Περιεχόμενο Βασικές – δευτερεύουσες πληροφορίες /ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη.</p> <p>B.I.2.2. Σκοπός, <i>βλέπε A.I.6.4.</i></p> <p>B.I.2.2. α. Σχεδιασμός: Στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση β. καταγραφή γ. ανάπτυξη.</p>

<p>B.I.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.</p>	<p>B.I.3. Ύφος, βλέπε A.I.6.1. – A.I.6.2.</p>
<p>B.I.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο /ή και εξειδικευμένη ορολογία.</p>	<p>B.I.4. Λεξιλόγιο, βλέπε A.I.4.2.</p>
<p>B.II. Οργανώνουν τον λόγο σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	
<p>B.II.1. Οργανώνουν τον γραπτό τους λόγο τόσο σε επίπεδο κειμένου όσο και σε επίπεδο παραγράφου, ακολουθώντας τα οργανωτικά πρότυπα της περιγραφής.</p>	<p>B.II.1.1.Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε A.II.1.2.- A.II.1.3. B.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα περιγραφής, βλέπε A.II.1.4.</p>
<p>B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να δημιουργήσουν μια σαφή, παραστατική περιγραφή.</p>	<p>B.II.2.1. Εκφραστικά μέσα – γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.II.2.1.- A.II.2.3. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, βλέπε A.II.4.1.- A.II.4.5. B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.I.5.1. – A.I.5.4.</p>
<p>B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενο που παρήγαγαν.</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα-καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περιστασης - γλωσσικών και μη γλωσσικών επιλογών. B.III.2. Αποτελεσματικότητας του κειμένου με βάση την αξιοποίηση των ειδών περιγραφής. B.III.3. Επαναδιατύπωση και κατάληξη σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1.</p>

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Α Φ Η Γ Η Σ Η

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Γενικός

Ειδικοί

Διδακτέα

Α. Κατανόηση

Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία εμπεριέχονται ταξιδιωτικές περιηγήσεις, εξιστορήσεις προσωπικών εμπειριών, περιστατικών, επίκαιρων γεγονότων κ.ά.

Οι μαθητές:
Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.

Α.Ι.1. Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.

Α.Ι.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.

Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων

Α.Ι.1.2. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο στην αναγνωστική ευχέρεια

Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό κ.ά.

Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης, ανάλογα με το κειμενικό είδος

Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: ταξίδια στον πραγματικό / φανταστικό κόσμο, περιηγήσεις, φυσικό περιβάλλον, οικογένεια, βία - παραβατικότητα, επάγγελμα, Μ.Μ.Ε. - Διαδίκτυο, αθλητισμός, θέματα από την επικαιρότητα κ.ά.

Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος:

- **Τίτλος/ υπότιτλος:** κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός (διασαφήνιση εννοιών)
- **Υπότιτλος:** Συμπλήρωση / διασαφήνιση του τίτλου
- **Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.5.1.-Α.Ι.5.4.**

		A.1.2.3. Εξωκειμενικά στοιχεία, βλέπε A.1.3.2- A.1.3.3.
	A.1.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	<p>A.1.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά – λειτουργίες</p> <p>A.1.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: παράγοντες επικοινωνίας - πομπός, δέκτης, μήνυμα - μέσο-επικοινωνιακή περίσταση - συνθήκες επικοινωνίας</p> <p>A.1.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα.</p>
	A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του κειμένου, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου.	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πολλαπλές αναγνώσεις (σιωπηρή, επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη, δεύτερη ανάγνωση). • Ερωτήσεις κλειστού/ ανοικτού τύπου • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Γραπτή / προφορική περίληψη (με έμφαση σε εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία) • Εννοιολογικοί χάρτες, νοητικές εικόνες <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο - λέξεις / φράσεις κλειδιά, εξειδικευμένη ορολογία • Νοηματικές ενότητες – θεματικοί άξονες ενοτήτων, τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας - δομικά στοιχεία παραγράφου - θεματικά κέντρα παραγράφων, πλαγιότιτλοι. <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου σε επίπεδο λέξης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα • Ετυμολογία, συνώνυμα, αντώνυμα • Χρήση λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία - αντιφατικότητα), τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα</p> <p>A.1.4.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, εννοιολογικός χάρτης, νοητικές εικόνες, συνώνυμα, αντώνυμα, ετυμολογία κ.ά.</p>
	A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να προσλάβουν το γενικό νόημα	<p>-</p> <p>A.1.5.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό / συναισθηματικό /ιδεολογικό τους φορτίο.</p> <p>A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς</p>

	του κειμένου.	<p>A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών και εξωγλωσσικών στοιχείων στον χώρο.</p> <p>A.1.5.4. Έννοιες, ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: πρώτο πλάνο, φόντο, άποψη, προοπτική</p>
	<p>A.1.6. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.</p>	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας</p> <p>A.1.6.2. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές επιλογές</p> <p>A.1.6.3. Πιθανός σκοπός: Διδαχή, ψυχαγωγία, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών κ.ά.</p> <p>A.1.6.4. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: ο τίτλος, τόπος, χρόνος, το μέσο δημοσίευσης, η κύρια θέση που εκφράζεται / υποστηρίζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο.</p> <p>A.1.6.5. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος και επικοινωνιακού πλαισίου, βλέπε A.1.2. - A.1.3. <p>A.1.6.6. Έννοιες: <i>ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών</i></p>
	<p>A.1.7. Τοποθετούνται κριτικά με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης, σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.1.7.1. Θέσεις /αντιθέσεις που προβάλλονται στο κείμενο</p> <p>A.1.7.2. Θέσεις – αντιθέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα</p> <p>A.1.7.3. Θέσεις – αντιθέσεις κειμένου - αναγνώστη</p> <p>A.1.7.4. Ελεύθερη διερεύνηση (ενδεικτικά: διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ, χρήση πηγών κ.ά.).</p>

	<p>A.II.1. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	<p>A.II.1.1. Κειμενικά είδη A.II.1.2. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, βλέπε ΑΦΗΓΗΣΗ Α΄ Γυμνασίου, Α.ΙΙ.1.2. A.II.1.3. Εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε ΑΦΗΓΗΣΗ Α΄ Γυμνασίου, Α.ΙΙ.1.3. A.II.1.4. Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου, ενδεικτικά: παραδείγματα, αναλογία, συνδυασμός μεθόδων A.II.1.5. Είδη αφήγησης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ρεαλιστική αφήγηση: παρουσίαση γεγονότων του παρόντος • Ιστορική αφήγηση: παρουσίαση γεγονότων του παρελθόντος <p>A.II.1.6. Τεχνικές αφήγησης, βλέπε ΑΦΗΓΗΣΗ Α΄ Γυμνασίου, Α.ΙΙ.1.6.</p>
	<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα στην αφήγηση.</p>	<p>A.II.2.1. Έννοιες: Επαναφορά, Αλληγορία A.II.2.2. Είδη: Αλληγορία, Επαναφορά κ.ά. και η λειτουργία τους</p>
	<p>A.II.3. Αντιλαμβάνονται τους κυριότερους μηχανισμούς λεξιλογικής δημιουργίας μέσω της Σύνθεσης.</p>	<p>A.II.3.1. Οργάνωση λέξεων σε ετυμολογικές οικογένειες με βάση ένα κοινό θέμα ή μία κοινή ρίζα. Λέξεις με την ίδια παραγωγική κατάληξη ή με το ίδιο α΄ και β΄ συνθετικό (ετυμολογική συγγένεια) A.II.3.2. Όροι της μεταγλώσσας: ετυμολογικές οικογένειες λέξεων, ετυμολογική συγγένεια λέξεων</p>
	<p>A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος της αφήγησης.</p>	<p>A.II.4.2. Ρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή: παρεπόμενα (εγκλίσεις, συζυγίες, διαθέσεις) Σχηματισμός, εξωτερικά χαρακτηριστικά (κατάληξη, συνοδευτικά μόρια) • Λειτουργία εγκλίσεων : <ul style="list-style-type: none"> - Σημασιολογική λειτουργία (έκφραση πραγματικού, ενδεχόμενου, επιθυμητού, προσταγής κ.ά.) - Διαφορετικές σημασιολογικές λειτουργίες των ίδιων εγκλίσεων • Μορφή-σημασία διαθέσεων: Ενεργητική διάθεση (Ρήματα μεταβατικά ή αμετάβατα, αποθετικά ρήματα) <p>A.II.4.3.Ενεργητική και Παθητική σύνταξη - Ποιητικό αίτιο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λειτουργία: Επιλογή του κατάλληλου είδους σύνταξης (Ενεργητικής/ παθητικής) ανάλογα με τη μορφή της αφήγησης, γνωρίζοντας παράλληλα, τη λειτουργία της καθεμιάς στην αφήγηση. <p>A.II.4.4. Κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Κριτήριο κατηγοριοποίησης_σε ανεξάρτητες και εξαρτημένες (ονοματικές, επιρρηματικές). Η σειρά τους στην περίοδο δηλώνει την έμφαση του συντάκτη. • Σύνδεση προτάσεων <i>Με συνδέσμους</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Παρατακτική σύνδεση: παρατακτικοί σύνδεσμοι</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Είδος - Σημασία_(συμπλεκτικοί, αντιθετικοί, διαζευκτικοί, συμπερασματικοί) ▪ Λειτουργία: συγχρονισμός, απλή χρονική ακολουθία πράξεων, φυσικό / λογικό επακολούθημα, αντιθετική σχέση, συμπέρασμα / αποτέλεσμα κ.ά. - <i>Υποτακτική σύνδεση: υποτακτικοί σύνδεσμοι</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>Είδος – σημασία - λειτουργία</u> (αιτιολογικοί, χρονικοί, υποθετικοί και εκφράζουν τις αντίστοιχες σχέσεις της αιτίας, του χρόνου, της υπόθεσης κ.ά. • <i>Απουσία συνδέσμων - Ασύνδετο σχήμα</i> <u>Λειτουργία</u>: Σειρά νοημάτων με απλό τρόπο ή με γοργότητα και ζωηρότητα. <p>A.II.4.5. Ευθύς και Πλάγιος λόγος (αναγνώριση)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λειτουργία: Ευθύς λόγος για τη διήγηση των γεγονότων και πλάγιος για τη μετάδοση λεγομένων ηρώων με πλάγιο τρόπο. <p>A.II.4.1. Όροι τη μεταγλώσσα συγκεκριμένων μορφοσυντακτικών φαινομένων: ρήμα, ενεργητική – παθητική σύνταξη, ποιητικό αίτιο, ευθύς – πλάγιος λόγος</p>
	<p>A.III.1. Αξιολογούν το γραπτό κείμενο και την αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης αφήγησης.</p>	<p>A.III.1.1. Κριτήρια αξιολόγησης κειμένου: Επάρκεια περιεχομένου, δομή - οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού – ύφους - επικοινωνιακής περιστασης - γλωσσικών και μη γλωσσικών επιλογών.</p> <p>A.III.1.2. Κριτήρια αξιολόγησης είδους αφήγησης σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη. Η συνάφεια είδους αφήγησης και κειμενικού είδους, ο σκοπός/πρόθεση του συντάκτη.</p>
<p>B. Π α ρ α γ ω γ ή</p>		
<p>B. Οι μαθητές παράγουν γραπτά</p>	<p>Οι μαθητές: B.I. Παράγουν</p>	<p>B.I.1 Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών.</p>

αφηγηματικά κείμενα, στα οποία εμπεριέχονται και άλλοι κειμενικοί τύποι.	αφηγηματικό κείμενο, τοποθετώντας το σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	
	B.I.1. Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή περίσταση κειμενικό είδος.	B.I.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες κειμενικές λειτουργίες που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη (Ενδεικτικά: Ιστορική αφήγηση , Δημοσιογραφική είδηση /ρεπορτάζ) κανόνες –συμβάσεις –τεχνικές τους B.I.1.2. Είδη αφήγησης, βλέπε ΑΦΗΓΗΣΗ Α΄ Γυμνασίου, Α.ΙΙ.1.4 - Α.ΙΙ.1.6.
	B.I.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες εκείνες που είναι σημαντικές για να τις αναπτύξουν περισσότερο, ποιες λιγότερο και ποιες θα παραλείψουν, ώστε να επιτευχθεί ο σκοπός.	B.I.2.1. Περιεχόμενο: Κύριες – δευτερεύουσες πληροφορίες / ιδέες σχετικές με το θέμα όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη B.I.2.2. (α) Σχεδιασμός: Στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση (δόμηση) (β) καταγραφή (γ) ανάπτυξη
	B.I.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.	B.I.3.1. Ύφος, βλέπε Α.Ι.6.1 - Α.Ι.6.3.
	B.I.4. Επιλέγουν το κατάλληλο λεξιλόγιο.	B.I.4.1. Λεξιλόγιο, βλέπε Α.Ι.4.2.
	B.II.1. Οργανώνουν τον λόγο τους τόσο σε επίπεδο κειμένου, όσο και σε επίπεδο παραγράφου.	B.II.1.1. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε Α.ΙΙ.1.2.-Α.ΙΙ.1.3. B.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα αφήγησης, βλέπε Α.ΙΙ.1.4. – Α.ΙΙ.1.6.
	B.II.2. Επιλέγουν και	B.II.2.1. Εκφραστικά μέσα, βλέπε Α.ΙΙ.2.2.

	αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά/μη γλωσσικά στοιχεία για την αφήγηση.	<p>B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, <i>βλέπε Α.II.4.2. - Α.II.4.5.</i></p> <p>B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, <i>βλέπε Α.I.5.1.- Α.I.5.4.</i></p>
	<p>B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενό τους.</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης: ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή – οργάνωση κειμένου, πληρότητα – καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού – ύφους – επικοινωνιακής περίστασης – αποδέκτη – γλωσσικών και μη γλωσσικών επιλογών.</p> <p>B.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου με βάση την αξιοποίηση της αφήγησης σε συγκεκριμένο κειμενικό είδος.</p> <p>B.III.3. Επαναδιατύπωση σε βελτιωμένο κείμενο με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1. και B.III.2.</p>

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Ε Π Ι Χ Ε Ι Ρ Η Μ Α Τ Ο Λ Ο Γ Ι Α

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Γενικός

Ειδικοί

Διδακτέα

Α. Κ α τ α ν ό η σ η

<p>Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα επιχειρηματολογίας, ενταγμένα σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία υποστηρίζονται ή ανασκευάζονται θέσεις σε διάφορα θέματα.</p>	<p>Οι μαθητές: Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.</p>	
	<p>Α.Ι.1. Διαβάζουν κείμενα σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.</p>	<p>Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων Α.Ι.1.2. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο στην αναγνωστική ευχέρεια Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: Τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό κ.ά. Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης ανάλογα με το κειμενικό είδος</p>
	<p>Α.Ι.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία</p>	<p>Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Περιηγήσεις, φυσικό περιβάλλον, οικογένεια, βία - παραβατικότητα, επάγγελμα, Μ.Μ.Ε. - Διαδίκτυο, αθλητισμός, θέματα από την επικαιρότητα κ.ά. Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος/υπότιτλος: κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός • Υπότιτλος: συμπλήρωση / διασαφήνιση του τίτλου • Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.5.1. - Α.Ι.5.4. <p>Α.Ι.2.3. Εξωκειμενικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.3.2 – Α.Ι.3.3.</p>

	<p>A.1.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>A.1.3.1. Κειμενικό είδος - βασικά χαρακτηριστικά - λειτουργίες A.1.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας –πομπός, δέκτης, μήνυμα –μέσο - επικοινωνιακή περίσταση - συνθήκες επικοινωνίας A.1.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό - κοινωνικό – πολιτικό - πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο – χρόνο - πρόσωπα - γεγονότα.</p>
	<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα (εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου) και (ανα)γνωρίζουν τις διαφορές του αποδεικτικού λόγου από τον καθημερινό λόγο.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις, υπογραμμίσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Πολλαπλές αναγνώσεις (σιωπηρή, επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη, δεύτερη ανάγνωση). • Ερωτήσεις κλειστού/ ανοικτού τύπου • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Γραπτή / προφορική περίληψη (με έμφαση σε εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία) • Εννοιολογικοί χάρτες, νοητικές εικόνες (παραδείγματα-δημιουργία) <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένα ορολογία - λέξεις / φράσεις κλειδιά • Νοηματικές ενότητες – θεματικοί άξονες ενοτήτων, τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας - δομικά στοιχεία παραγράφου - θεματικά κέντρα παραγράφων, πλαγιότιτλοι. <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου σε επίπεδο λέξης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα • Ετυμολογία, συνώνυμα - αντώνυμα • Χρήση λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία /αντιφατικότητα), τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα.</p> <p>A.1.4.5. Επιχειρήματα – τεκμήρια και άλλο αποδεικτικό υλικό (προτάσεις που στηρίζονται στην αυθεντία, εμπειρικές παρατηρήσεις)</p> <p>A.1.4.6. Διαφοροποίηση εννοιών: γεγονός, σχόλιο, άποψη - Διασύνδεση των εννοιών: άποψη-επιχείρημα</p> <p>A.1.4.7. Έννοιες: αποδεικτικός λόγος, ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, εννοιολογικός χάρτης, νοητικές εικόνες, συμφραζόμενα κ.ά.</p>

	<p>A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να προσλάβουν το γενικό νόημα του κειμένου.</p>	<p>A.1.5.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό / συναισθηματικό /ιδεολογικό τους φορτίο. A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών/εξωγλωσσικών στοιχείων στον χώρο A.1.5.4. Έννοιες: ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: Πρώτο πλάνο, φόντο, άποψη, προοπτική.</p>
	<p>A.1.6. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.</p>	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας A.1.6.2. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: Λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές επιλογές A.1.6.3. Πιθανός σκοπός: Πειθώ, προσέλευση ενδιαφέροντος, ανασκευή, διαμαρτυρία κ.ά. A.1.6.4. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: ο τίτλος, τόπος – χρόνος - μέσο δημοσίευσης, η άποψη που υποστηρίζεται / εκφράζεται, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος. A.1.6.5. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση: <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου, βλέπε A.1.2.1. - A.1.2.2. και A.1.3.2. – A.1.3.3. A.1.6.6. Έννοιες: Ύφος, τυπικό, ουδέτερο κ.ά.</p>
	<p>A.1.7. Τοποθετούνται κριτικά με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.1.7.1. Θέσεις / αντι-θέσεις που προβάλλονται στο κείμενο A.1.7.2. Θέσεις / αντι-θέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα A.1.7.3. Θέσεις /αντι-θέσεις κειμένου - αναγνώστη A.1.7.4. Ελεύθερη διερεύνηση (ενδεικτικά: διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ, χρήση πηγών).</p>
	<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	

	<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και κατανοούν την οργάνωση του λόγου, τόσο σε επίπεδο κειμένου, όσο και σε επίπεδο παραγράφου.</p>	<p>A.II.1.1. Κειμενικά είδη A.II.1.2. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δομή επιχειρηματολογικού κειμένου <ul style="list-style-type: none"> - Εισαγωγή: προαγγελία/παρουσίαση της θέσης ή του προβλήματος - Δεδομένα: χρήση παραδειγμάτων και τεκμηρίων, εμπειρικές παρατηρήσεις/προτάσεις που στηρίζονται στην αυθεντία - Αιτιολόγηση/ανασκευή: χρήση επιχειρημάτων με λογική ακολουθία που να ανταποκρίνονται στην αλήθεια και την πραγματικότητα/αντίκρουση αντίθετων απόψεων - Συμπέρασμα/κατάληξη, προτάσεις. • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (ενδεικτικά: αιτιολόγηση, αίτιο – αποτέλεσμα) <p>A.II.1.3. Εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε <i>ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Α΄ Γυμνασίου, Α.ΙΙ.1.3.</i> Ενδεικτικά η συνοχή στην επιχειρηματολογία επιτυγχάνεται και με τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Λογικοί σύνδεσμοι (<i>και, αλλά κ.ά.</i>) και συνδυαστικές λέξεις/ φράσεις (<i>αντίθετα, συνεπώς</i>) - Λέξεις / φράσεις (μορφή δεοντολογίας) όπως: <i>είναι ανάγκη, χρειάζεται, απαγορεύεται κ.ά.</i> - Λέξεις / φράσεις που δηλώνουν ψυχοδιαφορικές καταστάσεις των ομιλητών (<i>κατά τη γνώμη μου, πιστεύω κ.ά.</i>).
	<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα γλωσσικά στοιχεία στην οργάνωση της επιχειρηματολογίας.</p>	<p>A.II.2.1. Γλωσσικά στοιχεία: Ρητορικά ερωτήματα, έλλειψη, επανεμφάνιση κ.ά. και λειτουργία τους. A.II.2.2. Υποταγμένος λόγος, κυριολεκτική χρήση της Γλώσσας A.II.2.3. Έννοιες: <i>Ρητορικά ερωτήματα, έλλειψη, επανεμφάνιση, υποταγμένος λόγος κ.ά.</i></p>
	<p>A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο τα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος της επιχειρηματολογίας.</p>	<p>A.II.4.1. Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδη, σημασία, λειτουργία, ρήματα εξάρτησης. <p>A.II.4.2. Η μετοχή: Ενεργητικής – Παθητικής φωνής Μορφή – Λειτουργία</p> <p>A.II.4.3. Όροι μεταγλώσσας μορφοσυντακτικών φαινομένων: <i>Ονοματική πρόταση, Ουσιαστικοποιημένη μετοχή</i></p>
	<p>A.III. Αξιολογούν το γραπτό κείμενο και την</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Ορθογραφία, στίξη, έκφραση, σύνταξη, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα περιεχομένου/ιδεών, λεξιλόγιο, συνάφεια σκοπού – ύφους - επικοινωνιακής περίπτωσης – αποδέκτη – γλωσσικών/μη γλωσσικών επιλογών.</p>

	αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης επιχειρηματολογίας.	A.III.2. Αποτελεσματικότητα της επιχειρηματολογίας, <i>βλέπε A.I.4.4. – A.I.4.5.</i>
B. Παραγωγή		
B. Οι μαθητές παράγουν γραπτά κείμενα επιχειρηματολογίας ενσωματωμένα σε άλλους κειμενικούς τύπους (περιγραφή, αφήγηση), σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη.	Οι μαθητές: B.I. Παράγουν κείμενο επιχειρηματολογίας τοποθετώντας το σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	B.I.1 Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών.
	B.I.1. Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή κατάσταση, κειμενικό είδος.	B.I.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες λειτουργίες, που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη (ενδεικτικά: επιστολή, διαφήμιση) – κανόνες, συμβάσεις και τεχνικές τους
	B.I.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες που θα αναπτύξουν περισσότερο, αυτές που θα αναπτύξουν λιγότερο κι αυτές που θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετούν τον σκοπό.	B.1.2.1. Περιεχόμενο: Κύριες – δευτερεύουσες πληροφορίες / ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη. B.I.2.2. (α) Σχεδιασμός: Στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση (δόμηση) (β) καταγραφή (γ) ανάπτυξη
	B.I.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.	B.I.3.1. Ύφος <i>βλέπε A.I.6.1. – A.I.6.3.</i>
	B.I.4. Επιλέγουν το κατάλληλο λεξιλόγιο (θεματικό /εξειδικευμένη ορολογία).	B.I.4.1. Λεξιλόγιο, <i>βλέπε A.I.4.2.</i>

	B.II. Οργανώνουν τον λόγο τους σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.	
	B.II.1. Οργανώνουν τον λόγο τους τόσο σε επίπεδο κειμένου, όσο και σε επίπεδο παραγράφου.	B.II.1.2. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε A.II.1.2.- A.II.1.3.
	B.II.2. Επιλέγουν και αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία.	B.II.2.1. Εκφραστικά μέσα, βλέπε A.II.2.2. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, βλέπε A.II.3.2-A.II.3.3. B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.I.5.1.- A.I.5.4.
	B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενό τους.	B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή/οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περιστασης – γλωσσικών/ μη γλωσσικών στοιχείων. B.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου με βάση την αξιοποίηση του αποδεικτικού υλικού: ορθότητα και εγκυρότητα αποδεικτικού υλικού. B.III.3. Επαναδιατύπωση σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1. – B.III.2.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Ο Δ Η Γ Ι Ε Σ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	
Γενικός	Ειδικοί	Διδακτέα	
Α. Κ α τ α ν ό η σ η			
Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα στα οποία δίνονται πληροφορίες για ποικίλα θέματα/ συμβάντα της επικαιρότητας.	Οι μαθητές: Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.		
	Α.Ι.1. Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα με ευχέρεια και εκφραστικότητα.	Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων. Α.Ι.1.2 Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο για αναγνωστική ευχέρεια. Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό, ερωτηματικό κ.ά. Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης , ανάλογα με το κειμενικό είδος.	
	Α.Ι.2. Επισημαίνουν το θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία.	Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Ταξίδια στον πραγματικό / φανταστικό κόσμο, περιηγήσεις, φυσικό περιβάλλον, οικογένεια, βία-παραβατικότητα, επάγγελμα, Μ.Μ.Ε.-διαδίκτυο, αθλητισμός Α.Ι.2.2. Γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.4.2. και μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.5.1. - Α.Ι.5.3.	
	Α.Ι.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	Α.Ι.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά - λειτουργίες Α.Ι.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας – πομπός, δέκτης, μήνυμα – μέσο – επικοινωνιακή περίσταση – συνθήκες επικοινωνίας Α.Ι.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: Πληροφορίες για το ευρύτερο ιστορικό – κοινωνικό – πολιτικό – πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο – χρόνο – πρόσωπα - γεγονότα.	
	Α.Ι.4. Εντοπίζουν τις	Α.Ι.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών/δευτερευουσών οδηγιών:	

<p>πληροφορίες, τις κατανοούν και τις αξιολογούν.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου • Πολλαπλές αναγνώσεις (Ενδεικτικά: σιωπηρή επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη ανάγνωση, δεύτερη ανάγνωση) • Προφορική παρουσίαση οδηγιών <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία - Λέξεις/φράσεις – κλειδιά • Νοηματικές ενότητες κειμένου <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα • Χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Πληροφορίες χρήσιμες και επαναχρησιμοποιήσιμες</p>
<p>A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να κατανοήσουν τις Οδηγίες.</p>	<p>A.1.5.1 Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, ποικίλα γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό τους φορτίο.</p> <p>A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών οδηγιών</p> <p>A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο.</p> <p>A.1.5.4. Έννοιες, ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: Φόντο, άποψη, προοπτική</p>
<p>A.1.6. Κατανοούν το τυπικό/πληροφοριακό ύφος στον τρόπο οργάνωσης των πληροφοριών σε σχέση και με τον σκοπό.</p>	<p>A.1.6.1. Μέσα διαμόρφωσης του ύφους: Λεξιλόγιο, δόμηση πληροφοριών, σύνταξη, εγκλίσεις, γλωσσικές/μη γλωσσικές επιλογές.</p> <p>A.1.6.2. Πιθανός σκοπός: ενημέρωση, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών, να οδηγήσουν τον παραλήπτη τους σε μία ορισμένη ενέργεια, συμπεριφορά ή αντίληψη.</p> <p>A.1.6.3. Έννοιες: <i>Ύφος, τυπικό, οικείο, ουδέτερο κ.ά.</i></p>
<p>A.1.7. Αναπτύσσουν/καλλιεργούν δημιουργική σκέψη</p>	<p>A.1.7.1. Πολυτροπικά, πολυμεσικά κείμενα</p> <p>A.1.7.2. Γλωσσικά/μη γλωσσικά στοιχεία και η διάταξή τους στον χώρο</p>
<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	
<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και</p>	<p>A.II.1.1. Κειμενικά είδη (ενδεικτικά ενημερωτικό φυλλάδιο, αίτηση).</p>

	<p>κατανοούν την οργάνωση του λόγου.</p>	<p>A.II.1.2. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά: Τίτλος, κείμενο, εικόνες, φωτογραφίες, ποικίλα γραφήματα, επιγραμματικές τυποποιημένες φράσεις (slogan)</p> <p>A.II.1.3. Εσωτερικά δομικά στοιχεία: Λογική, χρονολογική σειρά, αλληλουχία, πληρότητα. Ενδεικτικά :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αλληλουχία: Η σύνδεση των μερών του κειμένου και η λογική διάταξη των οδηγιών. • Συνοχή: Η εξωτερική σύνδεση των νοημάτων μιας παραγράφου με τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων. Ενδεικτικά η συνοχή επιτυγχάνεται με διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις οι οποίες μπορεί να δηλώνουν αίτιο, αντίθεση, προσθήκη, χρονική σχέση, έμφαση, συμπέρασμα κ.ά.)
	<p>A.II.2. Αναγνωρίζουν και αξιολογούν τα γλωσσικά στοιχεία για τη σαφήνεια των οδηγιών.</p>	<p>A.II.2.1. Γλωσσικά στοιχεία Οδηγιών ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά: Παρατακτικός, μικροπερίοδος λόγος (λιτός, απλός, γοργός, κοφτός), επιγραμματικές, τυποποιημένες φράσεις (σλόγκαν), χρήση αριθμητικών, κυριολεκτική χρήση του λόγου.</p>
	<p>A.II.3. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα υποστηρίζουν τις οδηγίες σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη.</p>	<p>A.II.3.1. Ρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή Εγκλίσεις: Οριστική, υποτακτική, προστακτική (Σημασία, σχηματισμός) Συζυγίες: Πρώτη - Δεύτερη (κλίση) • Λειτουργία Ενεργητικά ρήματα περιγραφής, κατηγοριοποίησης και δράσης σε προστακτική ή υποτακτική ενεστώτα, τα οποία: <ul style="list-style-type: none"> - παρουσιάζουν την όλη διαδικασία με μία συγκεκριμένη χρονική ακολουθία. - παραθέτουν επισημάνσεις, προειδοποιήσεις και εξηγήσεις για να προλάβουν τα συνήθη λάθη, να επισημάνουν τους κινδύνους ή τις δυσκολίες και να εξηγήσουν τον τρόπο χρήσης των υλικών. <p>A.II.3.2. Επιρρήματα Επιρρηματικοί προσδιορισμοί</p> <p>A.II.3.3. Αριθμητικά: Ορισμός – Μορφή - Χρήση</p>
	<p>A.III. Αξιολογούν το κείμενο</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Επάρκεια περιεχομένου, δομή/οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, αξιοποίηση των γλωσσικών/μη γλωσσικών στοιχείων.</p>

Β. Παράγωγη		
Β. Οι μαθητές παράγουν κείμενα στα οποία ενσωματώνουν πληροφορίες για ποικίλα θέματα/ συμβάντα της επικαιρότητας.	Οι μαθητές: Β.Ι. Παράγουν γραπτό κείμενο, τοποθετώντας το σε επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	Β.Ι. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή στα σχολικά/κοινωνικά κοινωνικά δρώμενα για ενημέρωση, ψυχαγωγία, διαμαρτυρία πρόσκληση κ.ά.)
	Β.Ι.1. Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή ανάγκη κειμενικό είδος.	Β.Ι.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες λειτουργίες, που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη (ενδεικτικά: ενημερωτικό φυλλάδιο, αίτηση), κανόνες, συμβάσεις και τεχνικές τους
	Β.Ι.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες και τις οργανώνουν σε σημαντικές και δευτερεύουσες για να επιτευχθεί η αναγκαία σαφήνεια και ακρίβεια.	Β.Ι.2.1. Περιεχόμενο Βασικές – δευτερεύουσες πληροφορίες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη. Β.Ι.2.2. α. Σχεδιασμός β.οργάνωση, γ. καταγραφή Β.Ι.2.3. Συνδυασμός γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων, βλέπε Α.ΙΙ.2.1. και Α.Ι.5.1. - Α.Ι.5.4.
	Β.Ι.3. Διαμορφώνουν απρόσωπο τυπικό ύφος.	Β.Ι.3. Ύφος, βλέπε Α.Ι.6.1. – Α.Ι.6.3.
	Β.Ι.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο /ή και εξειδικευμένη ορολογία.	Β.Ι.4. Λεξιλόγιο, βλέπε Α.Ι.4.2.
	Β.ΙΙ. Οργανώνουν τον λόγο σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.	

	B.II.1. Οργανώνουν τον γραπτό τους λόγο.	B.II.1.1. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε A.II.1.2.- A.II.1.3.
	B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να προσδώσουν στο κείμενο την απαραίτητη σαφήνεια.	B.II.2.1. Γλωσσικά μέσα, βλέπε A.II.2.1. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, βλέπε A.II.3.1. - A.II.3.3. B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.I.5.1.- A.I.5.4.
	B.III. Κρίνουν και αξιολογούν το κείμενο που παράγαν.	B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή/οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, γλωσσικών/μη γλωσσικών στοιχείων B.III.3. Επαναδιατύπωση και κατάληξη σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Π Ε Ρ Ι Γ Ρ Α Φ Η

Δείκτες Επιτυχίας		Δείκτες Επάρκειας	
Γενικός	Ειδικοί	Διδακτέα	
Α. Κ α τ α ν ό η σ η			
Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα στα οποία περιγράφονται φυσικά ή άλλα φαινόμενα, πειράματα, συμβάντα, προσωπικές εμπειρίες και βιογραφικά σημειώματα, αξιολογώντας την αποτελεσματικότητα των ειδών της περιγραφής σε κείμενα αφηγηματικά.	Οι μαθητές: Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιο-πολιτισμικό του πλαίσιο.		
	Α.Ι.1. Διαβάζουν κείμενα, σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.	Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων. Α.Ι.1.2. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο για αναγνωστική ευχέρεια. Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: Τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό, ερωτηματικό κ.ά. Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης, ανάλογα με το κειμενικό είδος.	
	Α.Ι.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.	Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Ταξίδια στον πραγματικό / φανταστικό κόσμο, περιηγήσεις, φυσικό περιβάλλον, οικογένεια, βία - παραβατικότητα, επάγγελμα, Μ.Μ.Ε.-διαδίκτυο, αθλητισμός Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος: <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος: Κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός • Υπότιτλος: Συμπλήρωση/διασαφήνιση του τίτλου. • Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.5.1. – Α.Ι.5.4. Α.Ι.2.3. Εξωκειμενικά, βλέπε Α.Ι.3.2. – Α.Ι.3.3	
	Α.Ι.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και	Α.Ι.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά - λειτουργίες Α.Ι.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας – πομπός, δέκτης, μήνυμα – μέσο –	

	<p>κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>επικοινωνιακή περίσταση – συνθήκες επικοινωνίας</p> <p>A.1.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: Πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό - κοινωνικό - πολιτικό - πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο – χρόνο - τα πρόσωπα - γεγονότα.</p>
	<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του κειμένου, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις, υπογραμμίσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Ερωτήσεις κλειστού (π.χ. ανάκληση πληροφορίας) και ανοικτού τύπου (π.χ. αξιολόγηση/ σύγκριση πληροφοριών) • Πολλαπλές αναγνώσεις (ενδεικτικά: σιωπηρή επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη ανάγνωση, δεύτερη ανάγνωση) • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Γραπτή/προφορική περίληψη με έμφαση σε εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία • Εννοιολογικοί χάρτες και νοητικές εικόνες (παραδείγματα – δημιουργία) <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικός τύπος της αφήγησης που συνυπάρχει στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία, λέξεις/φράσεις – κλειδιά • Νοηματικές ενότητες κειμένου – Θεματικοί άξονες ενότητων - τίτλοι ενότητων • Παράγραφοι κάθε ενότητας – Δομικά στοιχεία παραγράφου – Θεματικά κέντρα παραγράφων - πλαγιότιτλοι <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα - αντώνυμα • Χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία/αντιφατικότητα), τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα</p> <p>A.1.4.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, εννοιολογικός χάρτης, νοητική εικόνα, συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα, αντώνυμα.</p>
	<p>A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να προσλάβουν το κεντρικό νόημα του κειμένου.</p>	<p>A.1.5.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες , σχέδια, ποικίλα γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό/ συναισθηματικό/ ιδεολογικό φορτίο τους.</p> <p>A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς.</p> <p>A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο.</p> <p>A.1.5.4. Έννοιες: Ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: Πρώτο πλάνο, φόντο, άποψη, προοπτική</p>
	<p>A.1.6. Εξάγουν</p>	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας.</p>

	<p>συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου με αναφορά στον σκοπό και το ύφος του κειμένου.</p>	<p>A.I.6.2. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές σημειωτικές επιλογές.</p> <p>A.I.6.3. Πιθανός σκοπός: ενημέρωση, ψυχαγωγία, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών κ.ά.</p> <p>A.I.6.4. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: ο τίτλος, τόπος, χρόνος, μέσο δημοσίευσης του κειμένου, η άποψη που εκφράζεται/υποστηρίζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο.</p> <p>A.I.6.5. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου, βλέπε A.I.2 – A.I.3. <p>A.I.6.6. Έννοιες: Ύφος, τυπικό, οικείο, ουδέτερο κ.ά.</p>
	<p>A.I.7. Τοποθετούνται κριτικά με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο</p>	<p>A.I.7.1. Θέσεις /αντι θέσεις που προβάλλονται στο ίδιο κείμενο</p> <p>A.I.7.2. Θέσεις/αντι-θέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα</p> <p>A.I.7.3. Θέσεις/αντι-θέσεις κειμένου - αναγνώστη</p> <p>A.I.7.4. Ελεύθερη διερεύνηση (διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ, χρήση πηγών κ.ά.)</p>
	<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	
	<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και κατανοούν την οργάνωση του λόγου, τόσο σε επίπεδο κειμένου, όσο και σε επίπεδο παραγράφου στα είδη της περιγραφής.</p>	<p>A.II.1.1. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.1.2. - A.II.1.3.</p> <p>A.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα περιγραφής, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.1.4.</p> <p>A.II.1.3. Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου: Ορισμός, διαίρεση, σύγκριση – αντίθεση</p>
	<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο που τα εκφραστικά μέσα και άλλα</p>	<p>A.II.2.1 Γλωσσικά στοιχεία των ειδών της περιγραφής, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.2.1.</p> <p>A.II.2.2. Εκφραστικά μέσα: υπερβατό, έμφαση, επανάληψη, ειρωνεία, εικόνες (οπτικές, ηχητικές) και λειτουργία τους (παραστατικότητα, έμφαση, ζωντάνια κ.ά.)</p> <p>A.II.2.3. Όροι μεταγλώσσας: Εκφραστικά μέσα, υπερβατό, έμφαση, επανάληψη, ειρωνεία.</p>

	<p>γλωσσικά στοιχεία αναδεικνύουν το αντικείμενο της περιγραφής.</p>	
	<p>A.II.3. Κατανοούν /εμβαθύνουν στη σημασία των λέξεων, εφαρμόζοντας τεχνικές ανάλυσής τους. (Σύνθεση)</p>	<p>A.II.3.1. Τρόποι Σύνθεσης: α. Με αχώριστα μόρια (προθηματοποίηση) β. Με την ένωση δύο ή περισσότερων λέξεων - Διάκριση της <i>Λέξης</i> από το <i>Μόριο</i> (Οι <i>Προθέσεις</i> είναι <u>λέξεις</u> - χρησιμοποιούνται αυτόνομα στη Σύνταξη - και <u>όχι μόρια</u>).</p> <p>A.II.3.2. Προθέσεις της Νέας Ελληνικής και της Αρχαίας Ελληνικής</p> <p>A.II.3.3. Μόρια, λόγια και λαϊκά</p> <p>A.II.3.4. Γραμματική ταυτότητα των λέξεων που ενώνονται (επίθετα, ουσιαστικά, προθέσεις, επιρρήματα, αριθμητικά) και γραμματική ταυτότητα της σύνθετης λέξης.</p> <p>A.II.3.5. Η μορφή των σύνθετων λέξεων - το συνδετικό φωνήεν</p> <p>A.II.3.6. Η σημασία των σύνθετων λέξεων (παρατακτικά, προσδιοριστικά, κτητικά, αντικειμενικά)</p> <p>A.II.3.7. Τονισμός των σύνθετων λέξεων</p> <p>A.II.3.8. Παρασύνθετες λέξεις</p> <p>A.II.3.9. Πολυλεκτικά σύνθετα</p> <p>A.II.3.10. Γνήσια Σύνθεση - Καταχρηστική Σύνθεση</p> <p>A.II.3.11. Όροι της μεταγλώσσας της Σύνθεσης: σύνθεση, μόρια λαϊκά – λόγια, παρασύνθετα, πολυλεκτικά σύνθετα.</p>
	<p>A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα υποστηρίζουν την περιγραφή, διαμορφώνοντας το ύφος και αποδίδοντας σαφήνεια και ακρίβεια στην περιγραφή.</p>	<p>A.II.4.1. Επίθετα: Ορισμός – Μορφή - Λειτουργία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή - Παραθετικά επιθέτων, μετοχών <ul style="list-style-type: none"> - Σχηματισμός: Βαθμοί επιθέτου, τρόποι σχηματισμού, καταλήξεις - Ανώμαλα παραθετικά, ελλειπτικά παραθετικά, επίθετα χωρίς παραθετικά - Τονισμός: Οξύτονα, παροξύτονα, προπαροξύτονα - Ουσιαστικοποιημένα επίθετα - Ορθογραφία • Λειτουργία <ul style="list-style-type: none"> - Απόδοση χαρακτηριστικών και ιδιοτήτων στα ουσιαστικά (σαφήνεια, ακρίβεια κ.ά.) - Ένδειξη της υποκειμενικής στάσης/πρόθεσης του συντάκτη. - Η σύγκριση και γενικά οι βαθμοί των επιθέτων ως τρόπος και μέσο ακριβούς και παραστατικής περιγραφής <p>A.II.4.2. Επιρρήματα: Ορισμός –Μορφή - Λειτουργία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή Παραθετικά επιρρημάτων • Λειτουργία <ul style="list-style-type: none"> - Η σύγκριση και γενικά οι βαθμοί των επιρρημάτων ως τρόπος και ως μέσο περιγραφής - Τα τοπικά επιρρήματα δίνουν τον απαραίτητο προσανατολισμό στον χώρο, ενώ άλλα είδη δίνουν προσωρινές ιδιότητες στα ουσιαστικά.

		<p>A.II.4.3. Αντωνυμίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή: Είδη: Προσωπικές*, δεικτικές, κτητικές, ερωτηματικές Σημασία, Κλίση *Αδύνατοι τύποι της προσωπικής αντωνυμίας και διάκρισή τους από τα άρθρα. Συντακτικός ρόλος: Υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο, επεξήγηση • Λειτουργία: <ul style="list-style-type: none"> - Συμβάλλουν στη συνοχή του κειμένου, αντικαθιστώντας μια λέξη ή φράση που προηγήθηκε, με σκοπό να δώσει έμφαση ή να δημιουργήσει αντίθεση κ.ά. - η επιλογή α', β' ή γ' προσώπου ενικού ή πληθυντικού αριθμού στις προσωπικές και κτητικές αντωνυμίες παραπέμπει σε συγκεκριμένες διαπροσωπικές σχέσεις (φανερώνει διαφορετικούς βαθμούς οικειότητας και ισχύος). Για παράδειγμα, η χρήση του γ' προσώπου μπορεί να είναι ένας γλωσσικός τρόπος διατήρησης της κοινωνικής απόστασης, ενώ η χρήση του α' πληθυντικού μπορεί να είναι ένας γλωσσικός τρόπος συμβολικής παραπομπής σε οικειότητα ή αλληλεγγύη. <p>A.II.4.4. Ρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λειτουργία: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ρήματα τρίτου προσώπου</i> λειτουργούν για την απόκρυψη, την αποσιώπηση και τη μείωση βαθμού συμμετοχής του υποκειμένου - <i>Χρήση παρελθοντικών χρόνων</i> προσδίδει ρομαντική διάθεση φυγής στο παρελθόν) και μελλοντικούς χρόνους (τόνο ελπίδας, απειλής ή αβεβαιότητας), διαθέσεις, εγκλίσεις <p>A.II.4.5. Επιθετικοί - Κατηγορηματικοί – Επιρρηματικοί προσδιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> - Επιθετικοί προσδιορισμοί (επίθετα, αντωνυμίες, αριθμητικά, μετοχές, επιρρήματα, προθετικές φράσεις) για απόδοση μόνιμων ιδιοτήτων – μονόπτωτοι - ετερόπτωτοι - Κατηγορηματικοί προσδιορισμοί (επίθετα, μετοχές) για απόδοση παροδικών ιδιοτήτων - Επιρρηματικοί προσδιορισμοί (τόπου, χρόνου κ.ά.) - Ετερόπτωτοι προσδιορισμοί (ουσιαστικά σε γενική και αιτιατική) για απόδοση ιδιότητας, αξίας κ.ά. Γενικότερη λειτουργία προσδιορισμών: Σαφήνεια, ακρίβεια, ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στην περιγραφή. <p>A.II.4.6. Όροι μεταγλώσσας για όλα τα μορφοσυντακτικά φαινόμενα: Επίθετα, επιρρήματα, βαθμοί επιθέτου ή παραθετικά, θετικός, συγκριτικός, απόλυτος /σχετικός υπερθετικός, μονολεκτικά, περιφραστικά, αντωνυμίες, επιθετικοί - κατηγορηματικοί – επιρρηματικοί προσδιορισμοί</p>
	<p>A.III. Αξιολογούν το</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Επάρκεια πληροφοριακού/νοηματικού περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού –</p>

	κείμενο και την αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης σ' αυτό περιγραφής σε κείμενα αφήγησης.	<p>ύφους - επικοινωνιακής περίπτωσης – γλωσσικών/μη γλωσσικών επιλογών.</p> <p>A.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου με βάση την αξιοποίηση της περιγραφής στην αφήγηση.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ρόλος της Περιγραφής σε αφηγηματικό κείμενο: φωτίζει την αφήγηση, βοηθά στη μετάβαση από ένα αφηγηματικό μέρος σε άλλο, επιβραδύνει τη δράση και προκαλεί αναμονή και αγωνία, προσφέρει αισθητική απόλαυση στον αναγνώστη.
Β. Π α ρ α γ ω γ ή		
Β. Οι μαθητές παράγουν περιγραφικά κείμενα στα οποία η περιγραφή συνυπάρχει με την αφήγηση (αφηγηματική περιγραφή) σε ποικίλα κειμενικά είδη.	Οι μαθητές: Β.Ι. Παράγουν μικτό περιγραφικό κείμενο αφηγηματικής περιγραφής, τοποθετώντας το σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.	Β.Ι. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή στα σχολικά/κοινωνικά κοινωνικά δρώμενα για ενημέρωση, διαμαρτυρία πρόσκληση κ.ά.)
	Β.Ι.1. Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή ανάγκη κειμενικό είδος και αξιοποιούν την περιγραφή για να συμπληρώσουν την αφήγηση του θέματος.	Β.Ι.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες λειτουργίες, που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη (ενδεικτικά: βιογραφικό σημείωμα, πείραμα κ.ά.) - κανόνες, συμβάσεις και τεχνικές τους.
	Β.Ι.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες που είναι σημαντικές για να τις αναπτύξουν περισσότερο, ποιες λιγότερο και ποιες θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετούν τον σκοπό.	Β.Ι.2.1. Περιεχόμενο Βασικές – δευτερεύουσες πληροφορίες /ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη. Β.Ι.2.2. Σκοπός, βλέπε Α.Ι.6.4. – Α.Ι.6.5. Β.Ι.2.3. α. Σχεδιασμός : Στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση, β. καταγραφή γ. ανάπτυξη.
	Β.Ι.3. Διαμορφώνουν το	Β.Ι.3.1. Ύψος, βλέπε Α.Ι.6.1. – Α.Ι.6.3.

	κατάλληλο ύφος.	
	B.I.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο ή και εξειδικευμένη ορολογία.	B.I.4.1. Λεξιλόγιο, <i>βλέπε A.I.4.2.</i>
	B.II. Οργανώνουν τον λόγο σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.	
	B.II.1. Οργανώνουν τον γραπτό τους λόγο τόσο σε επίπεδο κειμένου όσο και σε επίπεδο παραγράφου, ακολουθώντας τα οργανωτικά πρότυπα της περιγραφής.	B.II.1.1. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, <i>βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.1.2. - A.II.1.3.</i> B.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα περιγραφής, <i>βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.1.4.</i> B.II.1.3. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ειδών της περιγραφής, <i>βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Γυμνασίου A.II.1.5.</i> A.II.1.4. Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου, <i>βλέπε A.II.1.3.</i>
	B.II.2. Αξιοποιούν γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να δημιουργήσουν μια σαφή, παραστατική περιγραφή.	B.II.2.1. Εκφραστικά μέσα – γλωσσικά στοιχεία, <i>βλέπε A.II.2.2. και ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Γυμνασίου, A.II.2.1.</i> B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, <i>βλέπε A.II.4.1. - A.II.4.5.</i> B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, <i>βλέπε A.II.5.1.</i>
	B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενο που παρήγαγαν.	B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης: Ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα-καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περιστασης – γλωσσικών/μη γλωσσικών επιλογών B.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου με βάση την αξιοποίηση της περιγραφής σε κείμενο με αφήγηση, <i>βλέπε A.III.2.</i> B.III.3. Επαναδιατύπωση σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης <i>B.III.1. – B.III.2.</i>

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Α Φ Η Γ Η Σ Η

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Γενικός

Ειδικοί

Διδακτέα

Α. Κατανόηση

Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά επιχειρηματολογικά κείμενα σε ποικίλα κειμενικά είδη / τύπους, στα οποία εμπεριέχονται αφηγήσεις.

Οι μαθητές:
Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.

Α.Ι.1. Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.

Α.Ι.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.

Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων
Α.Ι.1.2. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο στην αναγνωστική ευχέρεια
Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό κ.ά.
Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης, ανάλογα με το κειμενικό είδος

Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Ελληνική γλώσσα και γλώσσες του κόσμου, Ελλάδα-Κύπρος -Αλύτρωτος Ελληνισμός, ρατσισμός, ειρήνη - πόλεμος, οικουμενικές αξίες, θέατρο και θέματα της επικαιρότητας.
Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος:

- **Τίτλος/ υπότιτλος:** κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός (διασαφήνιση εννοιών)
- **Υπότιτλος:** Συμπλήρωση / διασαφήνιση του τίτλου
- **Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.5.1.-Α.Ι.5.4.**

	<p>A.1.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>A.1.2.3. Εξωκειμενικά στοιχεία, βλέπε A.1.3.1- A.1.3.3.</p> <p>A.1.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά – λειτουργίες A.1.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: παράγοντες επικοινωνίας - πομπός, δέκτης, μήνυμα - μέσο-επικοινωνιακή περίσταση - συνθήκες επικοινωνίας A.1.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα.</p>
	<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του κειμένου, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πολλαπλές αναγνώσεις (σιωπηρή, επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη, δεύτερη ανάγνωση). • Ερωτήσεις κλειστού/ ανοικτού τύπου • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Γραπτή / προφορική περίληψη (με έμφαση σε εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία) • Εννοιολογικοί χάρτες, νοητικές εικόνες <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο - λέξεις /φράσεις - κλειδιά, εξειδικευμένη ορολογία • Νοηματικές ενότητες – θεματικοί άξονες ενοτήτων, τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας - δομικά στοιχεία παραγράφου - θεματικά κέντρα παραγράφων, πλαγιότιτλοι. <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου σε επίπεδο λέξης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα • Ετυμολογία, συνώνυμα, αντώνυμα • Χρήση λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία - αντιφατικότητα), τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα</p> <p>A.1.4.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, εννοιολογικός χάρτης, νοητικές εικόνες, συνώνυμα, αντώνυμα, ετυμολογία κ.ά.</p>
	<p>A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να προσλάβουν το</p>	<p>A.1.5.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό / συναισθηματικό /ιδεολογικό τους φορτίο.</p>

	γενικό νόημα του κειμένου.	<p>A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς</p> <p>A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών και εξωγλωσσικών στοιχείων στον χώρο.</p> <p>A.1.5.4. Έννοιες, ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: πρώτο πλάνο, φόντο, άποψη, προοπτική, αντίστιξη</p>
	A.1.6. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας</p> <p>A.1.6.2. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές επιλογές</p> <p>A.1.6.3. Πιθανός σκοπός: Διδαχή, ψυχαγωγία, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών κ.ά.</p> <p>A.1.6.4. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: ο τίτλος, τόπος, χρόνος, το μέσο δημοσίευσης, η κύρια θέση που εκφράζεται / υποστηρίζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο.</p> <p>A.1.6.5. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στοιχεία του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος και επικοινωνιακού πλαισίου, βλέπε A.1.2., A.1.3. <p>A.1.6.6. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, ύφος τυπικό, οικείο, ουδέτερο κ.ά.</p>
	A.1.7. Τοποθετούνται κριτικά με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης, σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.	<p>A.1.7.1. Θέσεις / αντιθέσεις που προβάλλονται στο κείμενο</p> <p>A.1.7.2. Θέσεις – αντιθέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα</p> <p>A.1.7.3. Θέσεις – αντιθέσεις κειμένου - αναγνώστη</p> <p>A.1.7.4. Ελεύθερη διερεύνηση (ενδεικτικά: διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλίων –βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ, χρήση πηγών κ.ά.).</p>
	A.II.1. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.	<p>A.II.1.1. Κειμενικά είδη</p> <p>A.II.1.2. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, βλέπε Αφήγηση Α΄ Γυμνασίου, A.II.1.2.</p> <p>A.II.1.3. Εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε A.II.1.3., Αφήγηση Α΄ Γυμνασίου, A.II.1.5. , Αφήγηση Β΄ Γυμνασίου)</p> <p>A.II.1.4. Είδη αφήγησης, βλέπε ΑΦΗΓΗΣΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.1.5.</p> <p>A.II.1.5. Τεχνικές αφήγησης, βλέπε ΑΦΗΓΗΣΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.1.6.</p>
	A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα	<p>A.II.2.1. Εκφραστικά μέσα – Είδη – λειτουργία, βλέπε ΑΦΗΓΗΣΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.2.1.</p> <p>A.II.2.2. Γλωσσικά στοιχεία, βλέπε ΑΦΗΓΗΣΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.2.2.</p>

	και άλλα γλωσσικά στοιχεία στην αφήγηση.	A.II.2.3. Όροι μεταγλώσσας: μεταφορά, παρομοίωση, ειρωνεία, ευθύς και πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος.
	A.II.3. Κατανοούν τη σημασία των λέξεων μέσα από την πολυσημία και την παρωνυμία των λέξεων.	A.II.3.1. Πολυσημία, παρωνυμία A.II.3.2. Όροι της μεταγλώσσας: πολυσημία, παρωνυμία
	A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος της αφήγησης.	<p>A.II.4.1. Δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή <ul style="list-style-type: none"> - Σημασία: Δήλωση χρόνου - Τρόπος εισαγωγής: Χρονικοί σύνδεσμοι - Ρήματα εκφοράς: Χρόνος, έγκλιση - Ρήματα εξάρτησης • Λειτουργία: Συμπληρώνουν το νόημα του ρήματος της κύριας πρότασης με πληροφορίες για τον χρόνο και έτσι φανερώνεται η χρονική συνάφεια των γεγονότων της κύριας και δευτερεύουσας πρότασης <p>A.II.4.2. Χρονικοί σύνδεσμοι</p> <p>A.II.4.3. Χρονικά επιρρήματα</p> <p>A.II.4.4. Επιρρηματικοί προσδιορισμοί του χρόνου</p> <p>A.II.4.5. Ρήματα, επιρρηματικές και ονοματικές φράσεις, χρονικές μετοχές, επιρρηματικό κατηγορούμενο προθετικές φράσεις, ως δείκτες του χρόνου.</p> <p>A.II.4.6. Ευθύς και Πλάγιος λόγος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγές από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο: Πρόσωπα, εγκλίσεις, χρόνοι ρημάτων, πρόσωπα αντωνυμιών, επιρρήματα: τοπικά, χρονικά • <u>Λειτουργία:</u> Ευθύς λόγος για τη διήγηση των γεγονότων και πλάγιος για τη μετάδοση λεγομένων ηρώων με πλάγιο τρόπο. Η επιλογή των ρημάτων εξάρτησης φανερώνει την υποκειμενική στάση/οπτική γωνία του συντάκτη.

	<p>A.III.1. Αξιολογούν το γραπτό κείμενο και την αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης σ' αυτό ιστορικής αφήγησης.</p>	<p>A.III.1.1. Κριτήρια αξιολόγησης κειμένου: Επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, μη γλωσσικές επιλογές, συνάφεια σκοπού – ύφους - επικοινωνιακής περίπτωσης - γλωσσικών και μη γλωσσικών επιλογών. A.III.1.2. Κριτήρια αξιολόγησης αφήγησης ως μέσο πειθούς Η συνάφεια του είδους της αφήγησης και κειμενικού είδους, ο σκοπός/πρόθεση του συντάκτη.</p>
<p>B. Παραγωγή</p>		
<p>B. Οι μαθητές παράγουν γραπτά αφηγηματικά κείμενα σε ποικίλα κειμενικά είδη/τύπους, τα οποία να εμπεριέχουν ιστορική αφήγηση.</p>	<p>Οι μαθητές: B.I. Παράγουν αφηγηματικό κείμενο τοποθετώντας το σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>B.I.1 Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών.</p>
	<p>B.I.1.Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή περίπτωση κειμενικό είδος.</p>	<p>B.I.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες κειμενικές λειτουργίες που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη (ενδεικτικά επιστολή, άρθρο, ομιλία) - κανόνες –συμβάσεις –τεχνικές τους</p>
	<p>B.I.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες εκείνες που είναι σημαντικές για να τις αναπτύξουν περισσότερο, ποιες λιγότερο και ποιες θα παραλείψουν, ώστε να επιτευχθεί ο σκοπός.</p>	<p>B.1.2.1. Περιεχόμενο (Κύριες – δευτερεύουσες πληροφορίες / ιδέες σχετικές με το θέμα όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη) B.I.2.2. (α) Σχεδιασμός: Στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση (δόμηση) (β) καταγραφή (γ) ανάπτυξη</p>
	<p>B.II.2. Επιλέγουν και αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία για την αφήγηση</p>	<p>B.II.2.1. Εκφραστικά μέσα, βλέπε A.II.2.1.-A.II.2.2. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, βλέπε A.II.4.1-A.II.4.2. B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.I.5.1.-A.I.5.4.</p>

	<p>B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενό τους.</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα-καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περιστασης - γλωσσικών και μη γλωσσικών επιλογών.</p> <p>B.III.2. Αποτελεσματικότητα της επιχειρηματολογίας με βάση την αξιοποίηση της αφήγησης ως μέσο πειθούς.</p> <p>B.III.3. Επαναδιατύπωση και κατάληξη σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1.</p>
--	--	--

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Ε Π Ι Χ Ε Ι Ρ Η Μ Α Τ Ο Λ Ο Γ Ι Α

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Γενικός	Ειδικοί	Διδακτέα
Α. Κ α τ α ν ό η σ η		
Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα επιχειρηματολογίας, ενταγμένα σε διάφορα κειμενικά είδη/κειμενικούς τύπους, στα οποία υποστηρίζονται/αντικρούονται γνώμες, απόψεις, κρίσεις για διάφορα θέματα.	Οι μαθητές: Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.	
	Α.Ι.1. Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.	Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων. Α.Ι.1.2 Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο για αναγνωστική ευχέρεια. Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό, ερωτηματικό κ.ά. Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης , ανάλογα με το κειμενικό είδος
	Α.Ι.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.	Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Ελληνική Γλώσσα και Γλώσσες του κόσμου, Ελλάδα – Κύπρος – Αλύτρωτος Ελληνισμός, ρατσισμός, ειρήνη – πόλεμος, οικουμενικές αξίες, θέατρο και θέματα της επικαιρότητας. Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος: <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος/υπότιτλος: Κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός • Υπότιτλος: Συμπλήρωση/διασαφήνιση του τίτλου. • Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.5.1. Α.Ι.5.4. Α.Ι.2.3. Εξωκειμενικά, βλέπε Α.Ι.3.2. – Α.Ι.3.3

	<p>A.1.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>A.1.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά – λειτουργίες A.1.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: παράγοντες επικοινωνίας - πομπός, δέκτης, μήνυμα - επικοινωνιακή περίσταση - μέσο - συνθήκες επικοινωνίας A.1.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό – κοινωνικό - πολιτικό - πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο – χρόνο - πρόσωπα - γεγονότα.</p>
	<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του κειμένου (εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου) και συνειδητοποιούν την αξία της αντικειμενικής τεκμηρίωσης σε αντιδιαστολή με τον καθημερινό λόγο.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις, υπογραμμίσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Ερωτήσεις κλειστού (π.χ. ανάκληση πληροφορίας) και ανοικτού τύπου (π.χ. αξιολόγηση/ σύγκριση πληροφοριών) - • Πολλαπλές αναγνώσεις (Ενδεικτικά: σιωπηρή επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη ανάγνωση, δεύτερη ανάγνωση) • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Γραπτή/προφορική περίληψη με έμφαση σε εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία. • Εννοιολογικοί χάρτες και νοητικές εικόνες (παραδείγματα – δημιουργία) <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία - Λέξεις/φράσεις – κλειδιά • Νοηματικές ενότητες κειμένου – Θεματικοί άξονες ενοτήτων , τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας – Δομικά στοιχεία παραγράφου – Θεματικά κέντρα παραγράφων, πλαγιότιτλοι – <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα - αντώνυμα • Χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία/ αντιφατικότητα), τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι πειθούς (ενδεικτικά): α. Επίκληση στη λογική (επιχειρήματα, τεκμήρια, περιγραφή, αφήγηση) β. Επίκληση στο συναίσθημα (αφήγηση περιγραφή γεγονότων/καταστάσεων κ.ά.), γ. Επίκληση στην αυθεντία (λόγια μεγάλων διανοητών), δ. Επίκληση στο ήθος του ομιλητή (προβολή των αρετών του συντάκτη), ε. Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου (προβολή των αρνητικών στοιχείων της προσωπικότητας του αντιπάλου) • Διαφοροποίηση εννοιών: γεγονός, σχόλιο, άποψη, • Διασύνδεση των εννοιών: άποψη – επιχείρημα • Ορισμός – Δομή – Ορθότητα - Εγκυρότητα – επιχειρήματος και άλλου αποδεικτικού

		υλικού. A.I.4.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα, εννοιολογικός χάρτης, νοητική εικόνα, συνώνυμα, αντώνυμα.
A.I.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να προσλάβουν το κεντρικό νόημα του κειμένου.	A.I.5.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, ποικίλα γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό/ συναισθηματικό/ ιδεολογικό φορτίο τους. A.I.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς. A.I.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών /μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο. A.I.5.4. Έννοιες, ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: Πρώτο πλάνο, φόντο, άποψη, προοπτική	
A.I.6. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα με αναφορά στον σκοπό και το ύφος του κειμένου.	A.I.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας. A.I.6.2. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: Λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, γλωσσικές/μη γλωσσικές επιλογές. A.I.6.3. Πιθανός σκοπός: ενημέρωση, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών κ.ά. A.I.6.4. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: ο τίτλος, τόπος – χρόνος - μέσο δημοσίευσης του κειμένου, η άποψη που εκφράζεται/υποστηρίζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο. A.I.6.5. Έννοιες: Ύφος, τυπικό, οικείο, ουδέτερο κ.ά.	
A.I.7. Αναπτύσσουν προσωπική/κριτική τοποθέτηση επί των απόψεων του κειμένου.	A.I.7.1. Θέσεις /αντι-θέσεις που προβάλλονται στο ίδιο κείμενο επιχειρήματα - αντεπιχειρήματα A.I.7.2. Θέσεις/αντι-θέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα επιχειρήματα - αντεπιχειρήματα A.I.7.3. Θέσεις/αντι-θέσεις κειμένου - αναγνώστη επιχειρήματα - αντεπιχειρήματα A.I.7.4. Ελεύθερη διερεύνηση (διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ, χρήση πηγών κ.ά.)	
A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.		
A.II.1. Αναγνωρίζουν και κατανοούν την οργάνωση του λόγου, τόσο σε επίπεδο	A.II.1.1. Εξωτερικά δομικά στοιχεία: Α. Εισαγωγή (θέση πάνω σε ένα θέμα) Β. Δεδομένα (χρήση επιχειρημάτων και τεκμηρίων για τη στήριξη της θέσης)	

	<p>κειμένου, όσο και σε επίπεδο παραγράφου στα είδη της επιχειρηματολογίας, σε ποικίλα κειμενικά είδη.</p>	<p>Γ. Ανασκευή (αντικρούονται οι αντίθετες θέσεις – αντεπιχειρήματα) Δ. Κατάληξη (τελική θέση – συμπέρασμα – προϋποθέσεις – συνθήκες για να ισχύσει η θέση αυτή. Αναδιατύπωση/επανάληψη άποψης) Δομικά τμήματα ενός κειμένου/λόγου πειθούς A.II.1.2. Εσωτερικά δομικά στοιχεία: Λογική, χωρική, χρονολογική σειρά, αλληλουχία, πληρότητα, συνοχή και συνεκτικότητα, <i>βλέπε ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Α΄ Γυμνασίου, A.II.1.3.</i> με έμφαση στη χρήση συνδετικών λέξεων/φράσεων: που δηλώνουν ανάλογη σημασία: επίσης, συνεπώς, φυσικά, βέβαια... που εκφράζουν πιθανότητα: μπορεί, ενδέχεται, είναι δυνατόν, πιστεύω, υποθέτω.... που εκφράζουν δεοντολογία: πρέπει, χρειάζεται, επιτρέπεται, κρίνεται απαραίτητο....</p>
	<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά και άλλα γλωσσικά μέσα που υποστηρίζουν την επιχειρηματολογία</p>	<p>A.II.2.1. Εκφραστικά μέσα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ρητορικά ερωτήματα • Σχήματα λόγου που έχουν σχέση με την αλλαγή στη συνήθη σειρά των όρων της πρότασης: <ul style="list-style-type: none"> - παραλληλισμός (επανάληψη μιας δομής αλλά και εμπλουτισμός της με καινούργια στοιχεία) - παράφραση (επανάληψη ενός περιεχομένου, αλλά απόδοσή του με διαφορετικές εκφράσεις) - χρήση της επιδοτικής σύνδεσης - σχήμα της αντίθεσης <p>A.II.2.2. Γλωσσικά στοιχεία (ενδεικτικά): Αποφυγή πολυσημίας - ακριβής χρήση εννοιών κλειδιών, μακροπερίοδος λόγος – πυκνή υπόταξη, κυριαρχία οριστικής έγκλισης και σημαντική παρουσία δυνητικών εγκλίσεων. Χρήση ονοματικών φράσεων και όχι ρηματικών, με σκοπό την πύκνωση των πληροφοριών και την παρουσίασή τους ως πιο αντικειμενικών (ονοματοποίηση).</p>
	<p>A.II.3. Κατανοούν τη σημασία των λέξεων μέσα από τους μηχανισμούς δημιουργίας λέξεων τόσο στην ελληνική όσο και σε ξένες γλώσσες, με τη χρήση λεκτικών συστατικών της Αρχαίας Ελληνικής, καθώς</p>	<p>A.II.1. Υπωνυμία – Υπερωνυμία: Ορισμός – σημασία A.II.2. Λεκτικά συστατικά της Αρχαίας Ελληνικής στη δημιουργία λέξεων τόσο της ελληνικής όσο και ξένων γλωσσών (Ρίζες, προθήματα, καταλήξεις) Ενδεικτικά: : -ανθρωπ- = -anthrop-, -δημο- = -dem-, -φιλο- = -phil-, -phil-, α-, (αν-) = a-, an-, μικρο- = micro-, βιο- = bio-,</p>

<p>και μέσα από την υπωνυμία.</p>	<p>A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νόηματα και διαμορφώνουν το ύφος της επιχειρηματολογίας.</p>	<p>A.II.4.1. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις: Αιτιολογικές, τελικές, υποθετικές, συμπερασματικές, εναντιωματικές, παραχωρητικές,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημασία: Δήλωση αιτίας, σκοπού, κ.ά. • Τρόπος εισαγωγής: Αντίστοιχοι σύνδεσμοι • Ρήματα εκφοράς: Χρόνος, έγκλιση • Ρήματα εξάρτησης • Λειτουργία: Συμπληρώνουν το νόημα του ρήματος της κύριας πρότασης με πληροφορίες για την αιτία, το αποτέλεσμα, κ.ά. <p>A.II.4.2. Σύνδεσμοι Είδη, Σημασία, χρήση</p> <p>A.II.4.3. Ευθύς και Πλάγιος Λόγος</p> <p>A.II.4.4. Αντωνυμίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή: Είδη: όλα (με έμφαση στις αναφορικές και αυτοπαθείς), Σημασία, Κλίση • Λειτουργία <i>Βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Β΄ Γυμνασίου, A.II.4.7. και ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Β΄ Γυμνασίου A.II.4.4.</i> <p>A.II.4.5. Ρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λειτουργία <ul style="list-style-type: none"> - Χρήση διανοητικών ρημάτων (νομίζω, θεωρώ, πιστεύω κ.ά.), για τη διατύπωση απόψεων. - Παθητική σύνταξη για πύκνωση των πληροφοριών και προβολή τους ως πιο αντικειμενικών. - Χρήση α΄ ενικού και α΄ πληθυντικού για οικειότητα ανάμεσα στον ομιλητή και τον δέκτη.
<p>A.III. Αξιολογούν το κείμενο και την αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης σ΄ αυτό επιχειρηματολογίας σε ποικίλα κειμενικά είδη.</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Επάρκεια περιεχομένου, δομή/οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, επαρκής αιτιολόγηση, πειστική τεκμηρίωση, εγκυρότητα ορθότητα επιχειρημάτων, συνάφεια αποδεικτικού υλικού - σκοπού – ύφους – αποδέκτη - επικοινωνιακής - περίπτωσης - κειμενικού είδους – γλωσσικών/μη γλωσσικών επιλογών</p>	

Β. Π α ρ α γ ω γ ή

Β. Οι μαθητές παράγουν κείμενα επιχειρηματολογίας, σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη στα οποία τεκμηριώνουν ή ανασκευάζουν θέσεις/απόψεις.	Οι μαθητές: Β.Ι. Παράγουν κείμενο επιχειρηματολογίας, τοποθετώντας το σε επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	Β.Ι. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή στα σχολικά/κοινωνικά κοινωνικά δρώμενα για ενημέρωση, διαμαρτυρία πρόσκληση κ.ά.)
	Β.Ι.1. Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή ανάγκη κειμενικό είδος.	Β.Ι.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες λειτουργίες, που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη (ενδεικτικά: άρθρο, ομιλία) - κανόνες, συμβάσεις και τεχνικές τους.
	Β.Ι.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες που είναι σημαντικές για να τις αναπτύξουν περισσότερο, ποιες λιγότερο και ποιες θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετούν τον σκοπό.	Β.Ι.2.1. Περιεχόμενο Βασικές – δευτερεύουσες πληροφορίες /ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη. Β.Ι.2.2. α. Σχεδιασμός: Στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση β. καταγραφή γ. ανάπτυξη.
	Β.Ι.3. Επιλέγουν τους κατάλληλους με το θέμα, τον αποδέκτη, την επικοινωνιακή περίσταση και τον σκοπό τρόπους και μέσα πειθούς που θα χρησιμοποιήσουν στο κείμενό τους.	Β.Ι.3.1. Μέσα και τρόποι πειθούς, επιχειρήματα και άλλο υλικό τεκμηρίωσης, βλέπε Α.Ι.4.4.
	Β.Ι.4. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.	Β.Ι.4.1. Ύφος, βλέπε Α.Ι.6.1. – Α.Ι.6.3.

	B.I.5. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο ή και εξειδικευμένη ορολογία.	B.I.5.1. Λεξιλόγιο, βλέπε A.I.4.2.
	B.II. Οργανώνουν τον λόγο σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.	
	B.II.1. Οργανώνουν τον γραπτό τους λόγο τόσο σε επίπεδο κειμένου όσο και σε επίπεδο παραγράφου, ακολουθώντας τη δομή της επιχειρηματολογίας.	B.II.1.1. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε A.II.1.1.- A.II.1.2.
	B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να παρουσιάσουν τεκμηριωμένα και πειστικά την επιχειρηματολογία τους.	B.II.2.1. Εκφραστικά μέσα και γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.II.2.1.- A.II.2.2. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, βλέπε A.II.4.1. - A.II.4.5. B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.I.5.1.
	B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενο που παρήγαγαν.	B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή/οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περιστασης – γλωσσικών/γλωσσικών στοιχείων B.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου με βάση την αξιοποίηση του αποδεικτικού υλικού: επαρκής αιτιολόγηση, πειστική τεκμηρίωση, εγκυρότητα ορθότητα επιχειρημάτων, συνάφεια αποδεικτικού υλικού - σκοπού – ύφους – αποδέκτη - επικοινωνιακής - περιστασης - κειμενικού είδους – γλωσσικών/γλωσσικών επιλογών. B.III.3. Επαναδιατύπωση σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1. και B.III.2.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Ο Δ Η Γ Ι Ε Σ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	
Γενικός	Ειδικοί	Διδακτέα	
Α. Κ α τ α ν ό η σ η			
Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα κατευθυντικού λόγου, για σκοπούς μετάδοσης πληροφορίας και επικοινωνίας.	Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.		
	Α.Ι.1. Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.	Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων Α.Ι.1.2. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο στην αναγνωστική ευχέρεια Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: Τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό κ.ά. Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης (ανάλογα με το κειμενικό είδος).	
	Α.Ι.2. Επισημαίνουν το θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.	Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Ελληνική γλώσσα και γλώσσες του κόσμου, Ελλάδα-Κύπρος -Αλύτρωτος Ελληνισμός, ρατσισμός, ειρήνη - πόλεμος, οικουμενικές αξίες, θέατρο και θέματα της επικαιρότητας Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία (γλωσσικά/μη γλωσσικά), βλέπε Α.Ι.3.2., Α.Ι.4.1. – Α.Ι.4.4. και Α.Ι.5.1. – Α.Ι.5.3. Α.Ι.2.3. Εξωκειμενικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.3.3.	

<p>A.1.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>A.1.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά – λειτουργίες A.1.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: παράγοντες επικοινωνίας –πομπός, δέκτης, μήνυμα –μέσο - επικοινωνιακή περίσταση - συνθήκες επικοινωνίας A.1.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα.</p>
<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις κατανοούν και τις αξιολογούν.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών και δευτερευουσών οδηγιών ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πολλαπλές αναγνώσεις (σιωπηρή, επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη, δεύτερη ανάγνωση). • Ερωτήσεις κλειστού / ανοικτού τύπου • Προφορική παρουσίαση περιεχομένου <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία - λέξεις / φράσεις - κλειδιά • Νοηματικές ενότητες <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου σε επίπεδο λέξης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα • Ετυμολογία, συνώνυμα • Χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Πληροφορίες χρήσιμες και επαναχρησιμοποιήσιμες</p>
<p>A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να κατανοήσουν τις πληροφορίες.</p>	<p>A.1.5.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, γραφήματα κ.ά. και το πληροφοριακό / συναισθηματικό / ιδεολογικό φορτίο τους A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς του κειμένου, στη διάκριση βασικών και δευτερευουσών πληροφοριών A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών/μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο A.1.5.4. Έννοιες –ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: <i>Φόντο, άποψη, προοπτική, αντίστιξη</i></p>
<p>A.1.6. Κατανοούν το τυπικό και πληροφοριακό ύφος στον τρόπο οργάνωσης των πληροφοριών και σε σχέση με</p>	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας A.1.6.2. Μέσα διαμόρφωσης του ύφους: Λεξιλόγιο, δόμηση πληροφοριών, σύνταξη, εγκλίσεις, γλωσσικές/μη γλωσσικές επιλογές A.1.6.3. Πιθανός σκοπός: Ενημέρωση, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών, να οδηγήσουν τον</p>

	τον σκοπό.	παραλήπτη σε συγκεκριμένη ενέργεια, συμπεριφορά ή αντίληψη. A.I.6.4. Έννοιες: <i>ύφος τυπικό, ουδέτερο κ.ά.</i>
	A.I.7. Αναπτύσσουν / καλλιεργούν δημιουργική σκέψη.	A.I.7.1. Πολυτροπικά – πολυμεσικά κείμενα A.I.7.2. Γλωσσικά/μη γλωσσικά στοιχεία –Η διάταξή τους στον χώρο.
	A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.	
	A.II.1. Αναγνωρίζουν και κατανοούν την οργάνωση του λόγου σε κείμενα οδηγιών.	A.II.1.1. Κειμενικά είδη A.II.1.2. Εξωτερικά δομικά στοιχεία (ανάλογα με το κειμενικό είδος) A.II.1.3 Εσωτερικά δομικά στοιχεία: Λογική σειρά, αλληλουχία νοημάτων, πληρότητα, συνεκτικότητα, συνοχή.
	A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά και άλλα γλωσσικά μέσα για σαφή διάταξη των πληροφοριών – οδηγιών.	A.II.2.1. Γλωσσικά στοιχεία: Παρατακτικός –μικροπερίοδος λόγος, επιγραμματικές, τυποποιημένες φράσεις (σλόγκαν) κυριολεκτική χρήση του λόγου, ειδικές εκφράσεις –πειθούς
	A.II.3. Κατανοούν τη σημασία των λέξεων μέσα από την ομοημία και μετωνυμία.	A.II.3.1. Μετωνυμία, ομοημία A.II.3.2. Όροι της μεταγλώσσας: <i>Μετωνυμία, ομοημία</i>
	A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο τα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το	A.II.4.1. Σύνδεση προτάσεων – Παρατακτική /Υποτακτική σύνδεση και Ασύνδετο σχήμα A.II.4.1. Εγκλίσεις και η λειτουργία τους

	κατάλληλο ύφος στα κείμενα οδηγιών.	
	A.III. Αξιολογούν το κείμενο.	A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης: Ορθογραφία, στίξη, έκφραση, σύνταξη, δομή/οργάνωση κειμένου, πληρότητα περιεχομένου, λεξιλόγιο, αξιοποίηση γλωσσικών/μη γλωσσικών στοιχείων.
Β. Π α ρ α γ ω γ ή		
Β. Οι μαθητές παράγουν γραπτά κείμενα κατευθυντικού λόγου, για σκοπούς μετάδοσης πληροφορίας και επικοινωνίας.	Οι μαθητές: B.I. Παράγουν κείμενο οδηγιών τοποθετώντας το σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.	B.I.1. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών
	B.I.1.Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή περίσταση κειμενικό είδος.	B.I.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών κατάλληλων με την επικοινωνιακή ανάγκη, (ενδεικτικά: Πρόγραμμα, ανακοίνωση, πρόσκληση) -λειτουργίες –κανόνες, συμβάσεις, τεχνικές τους
	B.I.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες και τις οργανώνουν σε σημαντικές και δευτερεύουσες για να πετύχουν σαφήνεια και ακρίβεια.	B.1.2.1. Περιεχόμενο (κύριες – δευτερεύουσες πληροφορίες σχετικές με το θέμα, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη) B.I.2.2. α. Σχεδιασμός: γέννηση ιδεών, β. οργάνωση γ. Καταγραφή
	B.I.3. Διαμορφώνουν το ουδέτερο ύφος κειμένου οδηγιών.	B.I.3. Ύφος, βλέπε Α.1.6.1.-Α.1.6.3.
	B.I.4. Επιλέγουν το κατάλληλο λεξιλόγιο.	B.I.4. Λεξιλόγιο, βλέπε Α.1.4.2.
	B.II. Οργανώνουν τον λόγο	

	<p>σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	
	<p>B.II.1. Οργανώνουν τον λόγο τους, αξιοποιώντας τα κατάλληλα δομικά στοιχεία.</p>	<p>B.II.1.1. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε B.II.1.2.</p>
	<p>B.II.2. Επιλέγουν και αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία.</p>	<p>B.II.2.1. Εκφραστικά και άλλα γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.II.2.1. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, βλέπε A.II.4.1.- A.II.4.2. B.II.2.3. Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.I.5.1.-A.I.5.4.</p>
	<p>B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενό τους.</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή/οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περιστασης – γλωσσικών/μη γλωσσικών επιλογών. B.III.2. Επαναδιατύπωση σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1.</p>

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Π Ε Ρ Ι Γ Ρ Α Φ Η

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Γενικός	Ειδικοί	Διδακτέα
Α. Κ α τ α ν ό η σ η		
Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα επιχειρηματολογίας, στα οποία ενσωματώνονται περιγραφές συμβάντων, ενεργειών, καταστάσεων, ως μέσα πειθούς, σε ποικίλα κειμενικά είδη.	Οι μαθητές: Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.	
	Α.Ι.1. Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.	Α.Ι.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων Α.Ι.1.2. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο για αναγνωστική ευχέρεια Α.Ι.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: Τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό, ερωτηματικό κ.ά. Α.Ι.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης, ανάλογα με το κειμενικό είδος.
	Α.Ι.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.	Α.Ι.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Ελληνική Γλώσσα και Γλώσσες του κόσμου, Ελλάδα – Κύπρος – Αλύτρωτος Ελληνισμός, ρατσισμός, ειρήνη – πόλεμος, οικουμενικές αξίες, θέατρο και θέματα της επικαιρότητας. Α.Ι.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος: <ul style="list-style-type: none">• Τίτλος/υπότιτλος: Κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός• Υπότιτλος: Συμπλήρωση/διασαφήνιση του τίτλου.• Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε Α.Ι.5.1. – Α.Ι.5.4. Α.Ι.2.3. Εξωκειμενικά, βλέπε Α.Ι.3.2. – Α.Ι.3.3
	Α.Ι.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	Α.Ι.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά - λειτουργίες Α.Ι.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας – πομπός, δέκτης, μήνυμα – μέσο – επικοινωνιακή περίσταση – συνθήκες επικοινωνίας

		<p>A.1.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό – κοινωνικό - πολιτικό - πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο - χρόνο - πρόσωπα και τα γεγονότα.</p>
	<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του κειμένου, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις, υπογραμμίσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Ερωτήσεις κλειστού (π.χ. ανάκληση πληροφορίας) και ανοικτού τύπου (π.χ. αξιολόγηση/ σύγκριση πληροφοριών) - • Πολλαπλές αναγνώσεις (Ενδεικτικά: σιωπηρή επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη ανάγνωση, δεύτερη ανάγνωση) • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Γραπτή/προφορική περίληψη με έμφαση σε εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία. • Εννοιολογικοί χάρτες και νοητικές εικόνες (παραδείγματα – δημιουργία) <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο – Περιγραφή ως τρόπος τεκμηρίωσης της επιχειρηματολογίας • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία, λέξεις/φράσεις – κλειδιά • Νοηματικές ενότητες κειμένου – Θεματικοί άξονες ενοτήτων - τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας – Δομικά στοιχεία παραγράφου – Θεματικά κέντρα παραγράφων, πλαγιότιτλοι <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα - αντώνυμα • Χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία/αντιφατικότητα), τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα - τρόποι σύνδεσης (παρατακτικά/ασύνδετα/οργανικά ενταγμένα) και περιεχόμενο περιγραφής (επίκληση στη λογική/επίκληση στο συναίσθημα)</p> <p>A.1.4.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, εννοιολογικός χάρτης, νοητική εικόνα, συμφραζόμενα</p>
	<p>A.1.5. Αξιοποιούν μη γλωσσικά στοιχεία για να προσλάβουν το κεντρικό νόημα του κειμένου.</p>	<p>A.1.5.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες , σχέδια, ποικίλα γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό/ συναισθηματικό/ ιδεολογικό φορτίο τους</p> <p>A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς</p> <p>A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο</p> <p>A.1.5.4. Έννοιες: Ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: Πρώτο πλάνο, φόντο, άποψη, προοπτική.</p>

<p>A.1.6. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.</p>	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας A.1.6.2. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: Λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές σημειωτικές επιλογές A.1.6.3. Πιθανός σκοπός: ενημέρωση, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών κ.ά. A.1.6.4. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: Ο τίτλος, τόπος, χρόνος, μέσο δημοσίευσης του κειμένου, η άποψη που εκφράζεται/υποστηρίζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο A.1.6.5. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου <p>A.1.6.6. Έννοιες: Ύφος, τυπικό, οικείο, ουδέτερο κ.ά.</p>
<p>A.1.7. Τοποθετούνται κριτικά με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.1.7.1. Θέσεις /αντι-θέσεις που προβάλλονται στο ίδιο κείμενο A.1.7.2. Θέσεις/αντι-θέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα A.1.7.3. Θέσεις/αντι-θέσεις κειμένου - αναγνώστη A.1.7.4. Ελεύθερη διερεύνηση (διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ, χρήση πηγών κ.ά.)</p>
<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	
<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και κατανοούν την οργάνωση του λόγου, τόσο σε επίπεδο κειμένου, όσο και σε επίπεδο παραγράφου στον τύπο της επιχειρηματολογίας και στα είδη της περιγραφής, σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη.</p>	<p>A.II.1.1. Κειμενικά είδη/κειμενικοί τύποι A.II.1.2. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Τάξης, A.II.1.2. A.II.1.3. Εσωτερικά δομικά στοιχεία περιγραφής, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Τάξης A.II.1.3. και επιχειρηματολογίας, βλέπε A.II.1.1 A.II.1.4. Οργανωτικά πρότυπα περιγραφής, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Τάξης, A.II.1.4. A.II.1.5. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ειδών της περιγραφής, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Τάξης, A.II.1.5.</p>
<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά και</p>	<p>A.II.2.1. Γλωσσικά στοιχεία, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Γυμνασίου, A.II.1.5. A.II.2.2. Εκφραστικά μέσα: Εικόνες, μεταφορές, παρομοιώσεις, προσωποποιήσεις, αναφωνήσεις κ.ά. και λειτουργία τους (παραστατικότητα, έμφαση, ζωντάνια κ.ά.)</p>

<p>άλλα γλωσσικά μέσα στην ανάδειξη του αντικειμένου της περιγραφής και ενίσχυση της επιχειρηματολογίας</p>	<p>A.II.2.3. Γλωσσικά στοιχεία επιχειρηματολογίας, βλέπε ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Γ΄ Τάξης, A.II.2.2.</p>
<p>A.II.3. Κατανοούν τη σημασία των λέξεων μέσα από τη συνωνυμία και την αντωνυμία των λέξεων.</p>	<p>A.II.3.2. Συνωνυμία, αντωνυμία λέξεων A.II.3.1. Όροι της μεταγλώσσας: Συνωνυμία, αντωνυμία</p>
<p>A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος της υποκειμενικής και αντικειμενικής περιγραφής και της Επιχειρηματολογίας</p>	<p>A.II.4.1. Δευτερεύουσες Αναφορικές προτάσεις: Επιρρηματικές και Ονοματικές Σημασία, τρόπος εισαγωγής, ρήματα εκφοράς, ρήματα εξάρτησης, λειτουργία A.II.4.2. Αναφορικές αντωνυμίες Ορισμός – Μορφή – Λειτουργία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή: Σημασία, κλίση • Λειτουργία <ul style="list-style-type: none"> - Η επιλογή συγκεκριμένης αντωνυμίας ταιριάζει σε κείμενα με διαφορετικό ύφος. Η αντωνυμία <i>ο οποίος, η οποία, το οποίο</i> σε ύφος τυπικό ή ουδέτερο ενώ η αντωνυμία <i>που</i> σε οικείο ύφος. <p>A.II.4.3. Αναφορικά Επιρρήματα A.II.4.4. Ρήματα, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Τάξης, A.II.4.5. A.II.4.5. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα επιχειρηματολογίας, βλέπε ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Γ΄ Τάξης, A.II.4.1. – A.II.4.5.</p>
<p>A.III. Αξιολογούν το κείμενο και την αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης σ΄ αυτό περιγραφής ως μέσο πειθούς.</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού – ύφους - επικοινωνιακής περιστάσης – γλωσσικών/μη γλωσσικών επιλογών A.III.2. Κριτήρια αξιολόγησης του είδους της περιγραφής σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη: Η συνάφεια είδους περιγραφής και κειμενικού είδους, ο σκοπός/πρόθεση του συντάκτη. A.III.3. Δείκτες υποκειμενικότητας και αντικειμενικότητας της περιγραφής, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Τάξης, A.II.2.1. A.III.4. Η Περιγραφή ως μέσο πειθούς, σε κείμενο επιχειρηματολογίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επίκληση στο συναίσθημα - κινητοποιεί τη φαντασία του δέκτη και διεγείρει συναισθήματα θετικά (ευχαρίστηση, ενθουσιασμό), ή αρνητικά (αποστροφή, απέχθεια, δυσαρέσκεια) • Επίκληση στη λογική - εξασφαλίζει το είδος των τεκμηρίων που είναι απαραίτητα για την πειθώ.

B. Π α ρ α γ ω γ ή		
B. Οι μαθητές παράγουν κείμενα επιχειρηματολογίας, σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη, στα οποία ενσωματώνουν περιγραφή συμβάντων, καταστάσεων ενεργειών κ.ά. ως μέσο πειθούς.	Οι μαθητές: B.I. Παράγουν περιγραφή, ενσωματωμένη σε κείμενο επιχειρηματολογίας, τοποθετώντας το σε επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	B.I. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή στα σχολικά/κοινωνικά κοινωνικά δρώμενα για ενημέρωση, διαμαρτυρία πρόσκληση κ.ά.)
	B.I.1. Επιλέγουν το κατάλληλο για την επικοινωνιακή ανάγκη κειμενικό είδος.	B.I.1.1. Ποικιλία κειμενικών ειδών με συγκεκριμένες λειτουργίες, που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη (ενδεικτικά: επιστολή, άρθρο, ομιλία κ.ά.) - κανόνες, συμβάσεις και τεχνικές τους: B.I.1.2. Χαρακτηριστικά υποκειμενικής/αντικειμενικής περιγραφής, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Τάξης, Α.ΙΙ.2.1.
	B.I.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες εκείνες που είναι σημαντικές για να τις αναπτύξουν περισσότερο, ποιες λιγότερο και ποιες θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετούν τον σκοπό.	B.I.2.1. Περιεχόμενο Βασικές – δευτερεύουσες πληροφορίες /ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη. B.I.2.2. α. Σχεδιασμός: Στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση β. καταγραφή γ. ανάπτυξη.
	B.I.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.	B.I.3. Ύφος, βλέπε Α.Ι.6.1. – Α.Ι.6.3.
	B.I.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο /ή και εξειδικευμένη ορολογία.	B.I.4. Λεξιλόγιο, βλέπε Α.Ι.4.2.
	B.II. Οργανώνουν τον λόγο	

	<p>σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	
	<p>B.II.1. Οργανώνουν τον γραπτό τους λόγο τόσο σε επίπεδο κειμένου όσο και σε επίπεδο παραγράφου, ακολουθώντας τα οργανωτικά πρότυπα της περιγραφής.</p>	<p>B.II.1.1. Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε A.II.1.1.- A.II.1.2. B.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα περιγραφής, βλέπε ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Τάξης, A.II.1.4.</p>
	<p>B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να δημιουργήσουν μια σαφή, παραστατική περιγραφή.</p>	<p>B.II.2.1. Εκφραστικά και άλλα γλωσσικά μέσα, βλέπε A.II.2.1. και ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Γ΄ Τάξης, A.II.2.3. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, βλέπε A.II.4.1. - A.II.4.3. και ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Α΄ Τάξης, A.II.4.5. και ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Γ΄ Τάξης, A.II.4.1. – A.II.4.5. B.II.2.3. Μη γλωσσικά σημειωτικά στοιχεία, βλέπε A.II.5.1.</p>
	<p>B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενο που παρήγαγαν.</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: Ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή/οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περίπτωσης – γλωσσικών/ μη γλωσσικών επιλογών. B.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου με βάση την αξιοποίηση των ειδών περιγραφής, ως μέσων πειθούς, βλέπε A.III.4. B.III.3. Επαναδιατύπωση και κατάληξη σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1.</p>

Ο Προφορικός Λόγος

Ο Προφορικός και ο Γραπτός Λόγος αποτελούν τις δύο μορφές της Γλώσσας, οι οποίες διακρίνονται μεν από τα ιδιαίτερα τους χαρακτηριστικά, χωρίς ωστόσο να είναι απόλυτα διακριτές, ενώ στην επικοινωνία αλληλοσυμπληρώνονται και συχνά επικαλύπτονται. Ο Λόγος θεωρείται ένα συνεχές, στο οποίο ο Προφορικός και ο Γραπτός Λόγος βρίσκονται στα δύο άκρα και ενδιάμεσα τοποθετούνται είδη λόγου με αυξημένη «προφορικότητα» ή «γραπτότητα», πιο διαλογικά ή πιο μονολογικά, τα οποία διαμορφώνονται έτσι λόγω των εκάστοτε επικοινωνιακών περιστάσεων. Βάσει των χαρακτηριστικών γραπτότητας/προφορικότητας – διαλογικότητας/μονολογικότητας, διαμορφώνονται τέσσερα βασικά είδη λόγου, όπως φαίνονται πιο κάτω:

ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ Προφορικός Διάλογος– Προφορικός Μονόλογος –Γραπτός Διάλογος– Γραπτός Μονόλογος ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ

Οι μαθητές/τριες είναι φυσικοί ομιλητές της μητρικής τους γλώσσας, με έναν γλωσσικό κώδικα λιγότερο ή περισσότερο επαρκή σε σχέση με τον επίσημο σχολικό λόγο, ωστόσο δεν σημαίνει ότι μπορούν να διαχειρίζονται γραπτά ή προφορικά κείμενα, τα οποία προκύπτουν από τα είδη λόγου όπως φαίνονται πιο πάνω. Επομένως, προκύπτει η ανάγκη οι μαθητές/τριες να ασκούνται στην παραγωγή συγκροτημένου προφορικού λόγου. Η σύγχρονη Γλωσσολογία θέτει ως αρχή την προτεραιότητα του προφορικού λόγου, χωρίς αυτό να σημαίνει ανωτερότητά του έναντι του γραπτού λόγου. Οι δύο μορφές λόγου θεωρούνται ισότιμες, αλλά λειτουργικά διαφορετικές μορφές λόγου, που εξυπηρετούν διαφορετικές επικοινωνιακές ανάγκες.

Η προτεραιότητα του προφορικού λόγου οφείλεται στην:

- *Ιστορική προτεραιότητα*, δεδομένου ότι οι ανθρώπινες κοινωνίες επικοινωνούσαν με τον προφορικό λόγο πολλές χιλιετίες πριν την ανακάλυψη της γραφής.
- *Βιολογική προτεραιότητα*, δεδομένου ότι το παιδί κατακτά πρώτα τη γλώσσα στην προφορική της μορφή. Η εξοικείωση με τον γραπτό λόγο είναι μια επίκτητη ικανότητα, αποτέλεσμα συστηματικής διδασκαλίας στο σχολείο.
- *Δομική προτεραιότητα*, εφόσον στις περισσότερες μορφές γραφής τα σύμβολα που χρησιμοποιούνται (π.χ. τα αλφαβητικά) βασίζονται —χωρίς πάντα να ισοδυναμούν λόγω ιστορικών παραγόντων— σε μονάδες του προφορικού λόγου.

Ο/Η φιλόλογος οφείλει να καλλιεργήσει στους μαθητές του/της συστηματικά και τον προφορικό λόγο, παράλληλα με τον γραπτό, δημιουργώντας στην τάξη ευκαιρίες/δυνατότητες όχι μόνο κατανόησης αλλά και παραγωγής προφορικών κειμένων, σε όσο το δυνατό περισσότερα είδη· μπορεί να καλλιεργήσει δεξιότητες και ικανότητες παραγωγής προφορικού λόγου με:

α. **διάλογο (διαλογική συζήτηση) μεταξύ των μαθητών**, αξιοποιώντας **προφορικά** κείμενα περιγραφικά, αφηγηματικά, κείμενα πειθούς, καλλιεργώντας το ήθος λόγου (π.χ. προσοχή στα λεγόμενα του συνομιλητή, μη παρερμηνεία των λεγομένων του, μη διακοπή του συνομιλητή, αποδοχή διαφορετικών απόψεων, αξιοποίηση ιδεών, προτάσεων και πληροφοριών του συνομιλητή) β. **μονόλογο των μαθητών**, προσχεδιασμένο ή και αυθόρμητο.

Στην καλλιέργεια κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου μπορούν να συμβάλουν ποικίλες πρακτικές, όπως η νοηματική ανάγνωση των κειμένων (απόδοση κειμένων σύμφωνα με τις οδηγίες των σημείων στίξης), η θεατρική ανάγνωση, η δημιουργία συνθηκών διαλογικής συζήτησης (ελεύθερης, δομημένης), η υπόδυση ρόλων, το θεατρικό παιχνίδι. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων για κατανόηση και παραγωγή προφορικών κειμένων συστήνεται και η ανάδειξη της σημασίας των εξωγλωσσικών και παραγλωσσικών στοιχείων, τα οποία συνοδεύουν τον προφορικό λόγο.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Αρχάκης Αργύρης (2008), *Η Διδασκαλία του Προφορικού Λόγου στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση: Ζητήματα, Ζητούμενα και Προοπτικές*. Στο Τόμος Αφιερωμένος στον Καθηγητή Γεώργιο Μπαμπινιώτη, επιμέλεια από [ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Γ. ΣΤΑΜΟΥ & ΕΛΕΝΗ ΓΡΙΒΑ] [1154] Αμαλία Μόζερ, Αικατερίνη Μπακάκου-Ορφανού, Χριστόφορο Χαραλαμπίκη, Δέσποινα Χειλά- Μαρκοπούλου, 545-556. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Μπακογιάννης Αλέξανδρος, *Η διδασκαλία του Προφορικού λόγου στο Γυμνάσιο: Προβλήματα και προοπτικές*. Άρθρο στο «Ο Προφορικός Λόγος στα Ελληνικά» (συλλογικό έργο), Επιστημονική Επιμέλεια Διονύσης Γούτσος, Εκδόσεις Σαΐτα, Απρίλιος 2014.

<https://books.google.com.cy/books?id=XT1cBAAAQBAJ&pg=PA9&lpg=PA9&dq=η+προτεραιότητα+του+προφορικού+λόγου>

Μπαμπινιώτης Γεώργιος, *Αγωγή Προφορικού Λόγου*

<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=586211>

Ημερ. ανάρτησης: 13/4/2014

Πολίτης Περικλής (2001), *Προφορικός και Γραπτός Λόγος*, Η Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα http://www.greeklanguage.gr/greekLang/studies/guide/thema_a10/01.html

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Α. Κ α τ α ν ό η σ η

Γενικοί Δείκτες Επιτυχίας

<p align="center">ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p> <p>Οι μαθητές κατανοούν προφορικό λόγο, σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία περιγράφονται πρόσωπα, τοπία, αντικείμενα, καταστάσεις κ.ά., αξιολογώντας τους δείκτες της υποκειμενικής και αντικειμενικής περιγραφής.</p>	<p align="center">ΑΦΗΓΗΣΗ</p> <p>Οι μαθητές κατανοούν προφορικό αφηγηματικό λόγο, σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία υπάρχει αφήγηση (ρεαλιστική/μυθοπλαστική) προσωπικών εμπειριών, ιστοριών, μύθων, παραμυθιών, υποθέσεων κινηματογραφικών ταινιών κ.ά.</p>	<p align="center">ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ</p> <p>Οι μαθητές κατανοούν προφορικό λόγο, με απλή επιχειρηματολογία, σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία υποστηρίζονται ή/ και αντικρούονται συγκεκριμένες θέσεις/απόψεις.</p>	<p align="center">ΟΔΗΓΙΕΣ</p> <p>Οι μαθητές κατανοούν προφορικό λόγο με τον οποίο δίνονται οδηγίες προσανατολισμού, οδηγίες χρήσης/κατασκευής παιχνιδιών, εκτέλεσης συνταγών κ.ά.</p>
<p align="center">Ειδικοί Δείκτες Επιτυχίας</p>	<p align="center">Δ ε ί κ τ ε ς Ε π ά ρ κ ε ι α ς Δ ι δ α κ τ έ α</p>		
<p>A.I. Οι μαθητές: Κατανοούν το περιεχόμενο προφορικού κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.</p>			
<p>A.I.1. Γνωρίζουν τις μορφές, τους κώδικες και τους τρόπους της προφορικής επικοινωνίας, καθώς και τις βασικές διαφορές γραπτού – προφορικού λόγου.</p>	<p>A.I.1.1. Μορφές Επικοινωνίας: λεκτική (γραπτός και προφορικός λόγος), μη λεκτική (γλώσσα του σώματος, νοηματική κ.ά.) A.I.1.2. Κώδικες επικοινωνίας: γλωσσικός κώδικας, μη γλωσσικοί κώδικες (μαθηματικά – μουσικά σύμβολα κ.ά.) A.I.1.3. Τρόποι Επικοινωνίας: διά ζώσης, τηλεφωνική, διαδικτυακή, επικοινωνία με ΜΜΕ κ.ά. A.I.1.4. Γραπτός Λόγος – Προφορικός Λόγος: Χαρακτηριστικά γνωρίσματα – διαφορές (διαφορετικές περιστάσεις επικοινωνίας, στόχοι, γλωσσικά χαρακτηριστικά).</p>		

	<p>Διαφορές και ως προς τον:</p> <p>A. Τρόπο μετάδοσης πληροφοριών: Προφορικός Λόγος: Πολλοί τρόποι μετάδοσης των πληροφοριών (γλωσσικά, παραγλωσσικά, εξωγλωσσικά στοιχεία) –Γραπτός λόγος: Σύνταξη, Λεξιλόγιο, Στίξη</p> <p>B. Χρόνο: Προφορικός Λόγος: πραγματικός, περιορισμένος χρόνος – Γραπτός Λόγος: αφθονία χρόνου</p> <p>Γ. Συνομιλητή: Προφορικός Λόγος: Οπτική επαφή, διάδραση με τον συνομιλητή (αμφίδρομη σχέση) –Γραπτός Λόγος: Απουσία συνομιλητή – ανατροφοδότησης, λόγος μονής κατεύθυνσης.</p> <p>A.1.1.5. Στοιχεία Προφορικότητας : επανεκκίνηση με αναδιατύπωση, παύσεις, επικαλύψεις, χασμωδίες, στερεότυπες εκφράσεις κ.ά.</p>
<p>A.1.2. Ακροάζονται με τη δέουσα προσοχή προφορικό κείμενο και (ανα)γνωρίζουν το κειμενικό είδος στο οποίο ανήκει, καθώς και τους κειμενικούς τύπους που (συν)υπάρχουν σ' αυτό.</p>	<p>A.1.2.1.Χαρακτηριστικά – λειτουργίες κειμενικών ειδών του προφορικού λόγου</p> <p>A.1.2.2. Χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών</p> <p>A.1.2.3. Προσεκτική/Ενεργητική ακρόαση (π.χ. οι μαθητές ακούν και κρατούν σημειώσεις)</p> <p>A.1.2.4. Σωστή άρθρωση – προφορά φθόγγων, λέξεων, φράσεων</p> <p>A.1.2.5. Γνώση της σημασίας των λέξεων, ως βοηθητικού στοιχείου για την κατανόηση</p> <p>A.1.2.6. Παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος</p> <p>A.1.2.7. Πιθανός σκοπός ακρόασης: ενημέρωση, ψυχαγωγία, μόρφωση, αισθητική απόλαυση κ.ά.</p>
<p>A.1.3. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.</p>	<p>A.1.3.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Σχολική ζωή, οικογενειακές σχέσεις, διατροφή, φιλία, ψυχαγωγία, τέχνη, φυσικό περιβάλλον κ.ά.</p> <p>A.1.3.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος (π.χ. κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός) • Μη γλωσσικά στοιχεία <p>A.1.3.3.Εξωκειμενικά στοιχεία</p>
<p>A.1.4. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>A.1.4.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά – λειτουργίες ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση</p> <p>A.1.4.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας [Σχέση συνομιλητών/πομπού -δέκτη: A. άξονας ισοτιμίας-αλληλεγγύης: καθημερινή άτυπη συνομιλία μεταξύ οικείων ή φίλων (αυθόρμητος λόγος)</p>

	<p>Β . Άξονας εξουσίας - ανοικειότητα μεταξύ συνομιλητών εξαιτίας κοινωνικής απόστασης: σοβαρή, τυπική συνομιλία (προσχεδιασμένος –τυπικός λόγος), αλληλόδραση πομπού – δέκτη, μήνυμα – μέσο – επικοινωνιακή περίσταση – συνθήκες επικοινωνίας]</p> <p>A.I.4.3.Κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικο-κοινωνικο-πολιτικο-πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο-χρόνο- και για πρόσωπα - γεγονότα.</p> <p>A.I.4.4.Έννοιες: ανοικειότητα, αλληλόδραση, αυθόρμητος και προσχεδιασμένος λόγος.</p>
<p>A.I.5. Εντοπίζουν και αξιολογούν τις πληροφορίες και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του προφορικού κειμένου, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης προφορικού λόγου.</p>	<p>A.I.5.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Γενική/επιλεκτική ακρόαση • Πολλαπλές ακροάσεις • Ερωτήσεις κλειστού τύπου (π.χ. ανάκληση πληροφορίας) και ανοικτού τύπου (π.χ. αξιολόγηση/ σύγκριση πληροφοριών) • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου <p>A.I.5.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία - Λέξεις/φράσεις – κλειδιά • Νοηματικές ενότητες κειμένου – θεματικοί άξονες ενοτήτων - τίτλοι ενοτήτων <p>A.I.5.3. Στρατηγικές για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου (συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα – αντώνυμα, χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς κ.ά.)</p> <p>A.I.5.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (π.χ. συμφωνία/ αντιφατικότητα, τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα)</p> <p>A.I.5.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, συμφραζόμενα, συνώνυμα, αντώνυμα, αντιφατικότητα, αποδεκτικότητα.</p>
<p>A.I.6. Κατανοούν και αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία, για να προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του κειμένου.</p>	<p>A.I.6.1. Μη γλωσσικά στοιχεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραγλωσσικά: επιτονισμός - διακύμανση της φωνής και χρωματισμός της - παύσεις, προφορά, ένταση, ρυθμός στον λόγο (χωρίς παύσεις, επαναλήψεις, χασμωδίες) • Εξωγλωσσικά: χειρονομίες, κινήσεις, στάση του σώματος, βηματισμός, έκφραση του προσώπου, βλέμμα, μορφασμοί. • Σωστή άρθρωση • Εικόνα/ες, μουσική, ηχητικά εφέ κ.ά. <p>A.I.6.2.Εξωκειμενικά στοιχεία</p>

<p>A.I.7. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου, με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.</p>	<p>A.I.7.1. Ύφος και κειμενικό είδος A.I.7.2. Ύφος και σχέση επικοινωνούντων A.I.7.3. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία. A.I.7.4. Πιθανός σκοπός: ενημέρωση, διδαχή, ψυχαγωγία, πειθώ, προβληματισμός, διαμαρτυρία, ευαισθητοποίηση, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών κ.ά. A.I.7.5. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: τίτλος, τόπος – χρόνος - μέσο παρουσίασης του κειμένου, η άποψη που εκφράζεται/υποστηρίζεται, λεξιλόγιο, σύνταξη, ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία. A.I.7.6. Προθετικότητα (συν)ομιλητών, κοινωνική ταυτότητά τους με βάση το περιεχόμενο, τις γραμματικές και λεξιλογικές επιλογές τους. A.I.7.7. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση: <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου A.I.7.8. Έννοιες: ύφος (π.χ. τυπικό, οικείο, ουδέτερο) προθετικότητα.</p>
<p>A.I.8. Τοποθετούνται κριτικά, με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.I.8.1. Θέσεις /αντι-θέσεις που προβάλλονται στο ίδιο κείμενο A.I.8.2. Θέσεις/αντι-θέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα A.I.8.3. Θέσεις/αντι-θέσεις κειμένου – ακροατή - Προσωπική ερμηνεία ακροατή</p>
<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	<p>A.II. Μορφή του κειμένου: A.II.1.1. Δομή (εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία) A.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα των κειμενικών τύπων Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών A.II.2.1. Λεξιλογικά A.II.3.1. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα</p>

<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και κατανοούν τη δομή του κειμένου.</p>	<p>A.II.4.1. Εκφραστικά και άλλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία Γλωσσικά χαρακτηριστικά του Προφορικού Λόγου: A. Μορφοσυντακτικά στοιχεία: 1. Απλές συντακτικές δομές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συντακτικά ατελείς φράσεις ή ακολουθίες ανολοκλήρωτων φράσεων • Συχνή χρήση παρατακτικής και ασύνδετης συμπαράθεσης προτάσεων • Ελλειπτικός λόγος <p>2. Περιορισμένη χρήση επιθέτων</p> <p>B. Άλλα γλωσσικά χαρακτηριστικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επανεκκίνηση προτάσεων με αναδιατύπωση για βελτίωση του λόγου • Συχνή χρήση γενικευτικών όρων (π.χ. πράγμα, μέρος, κάτι, διάφορα) και «πραγματολογικών μορίων» (π.χ. λίγο, λιγάκι, ας πούμε, έτσι, που λένε, ξέρω 'γω, εε, αα) • Ρητορικές ερωτήσεις • Σταθερές εκφράσεις που επιτρέπουν στον ομιλητή να εισαγάγει την άποψή του, να συνεχίσει ή να αλλάξει το θέμα, να συνδέσει τις προτάσεις. Αυτές ποικίλλουν ανάλογα με την κατάσταση, το ύφος και την οικειότητα με τον συνομιλητή. • «Γλώσσα διαπραγμάτευσης» στα πλαίσια της διάδρασης συνομιλητών, πομπού – δέκτη, ανάλογα με την επικοινωνιακή κατάσταση (π.χ. συγγνώμη, μπορείτε να το επαναλάβετε, δεν το κατάλαβα αυτό) <p>A.II.1.1.-A.II.4.1. Βλέπε</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, Α.ΙΙ.1.- Α.ΙΙ.4. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΑΦΗΓΗΣΗ, Α.ΙΙ.1. – Α.ΙΙ.4. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, Α.ΙΙ.1. – Α.ΙΙ.4. • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΟΔΗΓΙΕΣ, Α.ΙΙ.1.- Α.ΙΙ.4.
<p>A.II.2. Αντιλαμβάνονται τους μηχανισμούς λεξιλογικής δημιουργίας μέσω της Παραγωγής</p>	
<p>A.II.3. Αναγνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος στον προφορικό λόγο.</p>	
<p>A.II.4. Αναγνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα και άλλες γλωσσικές και μη γλωσσικές επιλογές.</p>	
<p>A.III. Αξιολογούν το κείμενο και την αποτελεσματικότητα των ενσωματωμένων σ' αυτό κειμενικών τύπων της Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του προφορικού κειμένου: Επιλογή συγκεκριμένου κειμενικού είδους, επάρκεια πληροφοριακού /νοηματικού περιεχομένου, μορφή κειμένου (γλωσσικές/γραμματικές/λεξιλογικές επιλογές –πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου), συνάφεια σκοπού -ύφους –επικοινωνιακής κατάστασης –παραγλωσσικών - εξωγλωσσικών στοιχείων, σωστή άρθρωση, προφορά φθόγγων, λέξεων, φράσεων, στοιχεία προφορικότητας, σαφήνεια, ακρίβεια και γλωσσικά χαρακτηριστικά του προφορικού λόγου</p> <p>A.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου, με βάση την αξιοποίηση των συγκεκριμένων κειμενικών τύπων Περιγραφή/Αφήγηση/Επιχειρηματολογία/Οδηγίες.</p>

Β. Π α ρ α γ ω γ ή

Γενικοί Δείκτες Επιτυχίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Οι μαθητές παράγουν προφορικό λόγο, στον οποίο περιγράφονται πρόσωπα, τοπία, αντικείμενα, καταστάσεις κ.ά., αξιοποιώντας τα χαρακτηριστικά της υποκειμενικής/αντικειμενικής περιγραφής.	ΑΦΗΓΗΣΗ Οι μαθητές παράγουν προφορικό λόγο, στον οποίο ενσωματώνουν αφήγηση (ρεαλιστική ή μυθοπλαστική)προσωπικών εμπειριών, ιστοριών, μύθων, παραμυθιών, υποθέσεων κινηματογραφικών ταινιών κ.ά..	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Οι μαθητές παράγουν προφορικό λόγο επιχειρηματολογίας, με τον οποίο υποστηρίζουν ή και αντικρούουν συγκεκριμένες θέσεις/απόψεις.	ΟΔΗΓΙΕΣ Οι μαθητές παράγουν προφορικό λόγο, στον οποίο ενσωματώνουν οδηγίες προσανατολισμού, παιχνιδιού, χρήσης/κατασκευής παιχνιδιού/αντικειμένου, εκτέλεσης συνταγών κ.ά.
Ειδικοί Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας Δ ι δ α κ τ έ α		
<p>Β.Ι. Οι μαθητές παράγουν προφορικό κείμενο σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>			
<p>Β.Ι.1. Οι μαθητές παράγουν προφορικό κείμενο (προσχεδιασμένο/αυθόρμητο λόγο) ή συμμετέχουν σε διαλογική συζήτηση, σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>Β.Ι.1.1. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση (συμμετοχή στα σχολικά/κοινωνικά /κοινωνικά δρώμενα για ενημέρωση, διαμαρτυρία κ.ά.)</p> <p>Β.Ι.1.2. Κειμενικό είδος με συγκεκριμένες λειτουργίες, ανάλογα με την επικοινωνιακή κατάσταση. Ενδεικτικά: αυτοπαρουσίαση, αφήγηση παραμυθιού/μύθου/ανεκδότου, οδηγίες προσανατολισμού, οδηγίες/χρήση/κατασκευή παιχνιδιού, οδηγίες/εκτέλεση συνταγής, ελεύθερη /δραματοποιημένη συζήτηση - υπόδυση ρόλων, θεατρικό παιχνίδι, τηλεφωνική συνομιλία καθημερινού λόγου</p> <p>Β.Ι.1.3. Ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, κοινωνική ταυτότητα ακροατηρίου</p> <p>Β.Ι.1.4. Χαρακτηριστικά διαλογικής συζήτησης: καθορισμός –τήρηση κανόνων, (ελεύθερη/δομημένη συζήτηση), ισοτιμία συμμετεχόντων, ρόλοι, ειλικρίνεια, σεβασμός στον συνομιλητή και την αντίθετη άποψη, ηρεμία, αυτοκυριαρχία, εστίαση στο θέμα</p> <p>Β.Ι.1.5. Χαρακτηριστικά υποκειμενικής/αντικειμενικής Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών, βλέπε ΔΕ – ΔΕ Γραπτού Λόγου</p> <p>Β.Ι.1.6. Σωστή άρθρωση – προφορά φθόγγων, λέξεων, φράσεων</p>		

	<p>B.I.1.7. Παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία B.I.1.8. Ενεργητική ακρόαση(καλός ακροατής –καλός (συν)ομιλητής) B.I.1.9. Έννοιες: διάλογος, αυτοκυριαρχία, ισοτιμία.</p>
<p>B.I.2. Επιλέγουν από το πλήθος των πληροφοριών: αυτές που είναι σημαντικές για να τις αναπτύξουν περισσότερο, ποιες θεωρούν λιγότερο σημαντικές και ποιες θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετούν τον σκοπό τους.</p>	<p>B.I.2.1. Περιεχόμενο: βασικές – δευτερεύουσες πληροφορίες /ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη(βλέπε και <i>B.I.1.3</i>) B.I.2.2.α. Σχεδιασμός: στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση β. παρουσίαση B.I.2.3. Σκοπός του προφορικού λόγου: ενημέρωση, άσκηση κριτικής, ψυχαγωγία, μόρφωση, ευαισθητοποίηση, διαμαρτυρία, προβληματισμός κ.ά.</p>
<p>B.I.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.</p>	<p>B.I.3.1. Ύφος</p>
<p>B.I.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο /ή και εξειδικευμένη ορολογία.</p>	<p>B.I.4.1. Λεξιλόγιο</p>
<p>B.II. Οργανώνουν τον λόγο τους σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	<p>B.II. Μορφή του κειμένου:</p> <p>B.II.1.1. Δομή: Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία B.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα των κειμενικών τύπων της Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών</p> <p>B.II.2.1. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα B.II.2.2. Εκφραστικά και άλλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία B.II.1.1. – B.II.2.2.βλέπε:</p>
<p>B.II.1. Οργανώνουν τον λόγο τους αξιοποιώντας τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένων κειμενικών τύπων.</p>	

<p>B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να δημιουργούν σαφή, αποτελεσματική Περιγραφή/Αφήγηση/Επιχειρηματολογία/Οδηγίες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, Α.ΙΙ.1.1.- Α.ΙΙ.4.6. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΑΦΗΓΗΣΗ, Α.ΙΙ.1.1. – Α.ΙΙ.4.3. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, Α.ΙΙ.1.1. – Α.ΙΙ.4.3. • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΟΔΗΓΙΕΣ, Α.ΙΙ.1.1.- Α.ΙΙ.4.3.
<p>B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το προφορικό κείμενο που παρήγαγαν.</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του προφορικού κειμένου, βλέπε Α.ΙΙΙ.1.</p> <p>B.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου, με βάση την αξιοποίηση των ειδών Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών</p> <p>B.III.3. Μαγνητοφώνηση προφορικού κειμένου για σκοπούς αξιολόγησης και βελτίωσής του</p> <p>B.III.4. Προφορική επαναδιατύπωση σε βελτιωμένο προφορικό κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης Β.ΙΙΙ.1. – Β.ΙΙΙ.3. και των στοιχείων προφορικότητας (βλέπε Α.Ι.2.7.).</p>

**ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ**

A. Κατανόηση

Γενικοί Δείκτες Επιτυχίας

<p align="center">ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p> <p>Οι μαθητές κατανοούν προφορικό αφηγηματικό λόγο, σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία περιγράφονται φυσικά ή άλλα φαινόμενα, πειράματα και αυτοπαρουσίαση -βιογραφικό σημείωμα, αξιολογώντας τον ρόλο της περιγραφής σε αφηγηματικά κείμενα.</p>	<p align="center">ΑΦΗΓΗΣΗ</p> <p>Οι μαθητές κατανοούν προφορικό λόγο, σε ποικίλα κειμενικά είδη, στον οποίο εμπεριέχεται αφήγηση (ρεαλιστική – σύγχρονη ή ιστορική)ταξιδιωτικών περιηγήσεων, εξιστορήσεις προσωπικών εμπειριών, περιστατικών, επίκαιρων γεγονότων κ.ά.</p>	<p align="center">ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ</p> <p>Οι μαθητές κατανοούν προφορικό λόγο επιχειρηματολογίας, ενταγμένο σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία υποστηρίζονται ή/και αντικρούονται συγκεκριμένες θέσεις/απόψεις.</p>	<p align="center">ΟΔΗΓΙΕΣ</p> <p>Οι μαθητές κατανοούν προφορικό λόγο με τον οποίο δίνονται πληροφορίες για σκοπούς ενημέρωσης και επικοινωνίας.</p>
<p align="center">Ειδικοί Δείκτες Επιτυχίας</p>	<p align="center">Δείκτες Επάρκειας Διδακτέα</p>		
<p>A.I. Οι μαθητές: Κατανοούν το περιεχόμενο προφορικού κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.</p>			
<p>A.I.1. Ακροάζονται με τη δέουσα προσοχή προφορικό κείμενο και (ανα)γνωρίζουν το κειμενικό είδος στο οποίο ανήκει, καθώς και τους κειμενικούς τύπους που</p>	<p>A.I.1.1. Χαρακτηριστικά – λειτουργίες κειμενικών ειδών προφορικού λόγου A.I.1.2. Χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων Περιγραφής / Αφήγησης/ Επιχειρηματολογίας/ Οδηγιών A.I.1.3. Προσεκτική/ Ενεργητική ακρόαση (π.χ. οι μαθητές ακούν και κρατούν σημειώσεις) A.I.1.4. Σωστή άρθρωση – προφορά φθόγγων, λέξεων, φράσεων A.I.1.5. Γνώση της σημασίας των λέξεων, ως βοηθητικού στοιχείου για την κατανόηση</p>		

<p>(συν)υπάρχουν σ' αυτό.</p>	<p>A.1.1.6. Παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία ανάλογα με το κειμενικό είδος, βλέπε A.1.5.1. A.1.1.7. Πιθανός σκοπός ακρόασης: ενημέρωση, μόρφωση, ψυχαγωγία, αισθητική απόλαυση κ.ά. A.1.1.8. Στοιχεία προφορικότητας: επανεκκίνηση με αναδιατύπωση, διακοπές, επικαλύψεις, χασμωδίες, στερεότυπες εκφράσεις κ.ά.</p>
<p>A.1.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.</p>	<p>A.1.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Ταξίδια στον πραγματικό / φανταστικό κόσμο, περιηγήσεις, φυσικό περιβάλλον, οικογένεια, βία-παραβατικότητα, επάγγελμα, Μ.Μ.Ε.-διαδίκτυο, αθλητισμός A.1.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος (π.χ. κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός) • Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.1.5.1 <p>A.1.2.3.Εξωκειμενικά στοιχεία, βλέπε A.1.3.1. – A.1.3.3.</p>
<p>A.1.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>A.1.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά – λειτουργίες ανάλογα με την επικοινωνιακή κατάσταση A.1.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας [Σχέση πομπού – δέκτη: α. άξονας ισοτιμίας-αλληλεγγύης: καθημερινή άτυπη συνομιλία μεταξύ οικείων ή φίλων (αυθόρμητος λόγος) β. Άξονας εξουσίας - ανοικειότητα μεταξύ συνομιλητών ένεκα κοινωνικής απόστασης: σοβαρή, τυπική συνομιλία (προσχεδιασμένος –τυπικός λόγος), αλληλόδραση πομπού – δέκτη, μήνυμα – μέσο – επικοινωνιακή κατάσταση – συνθήκες επικοινωνίας] A.1.3.3. Κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο: Πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικο - κοινωνικο - πολιτικο - πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο – χρόνο και τα πρόσωπα - γεγονότα. A.1.3.4. Έννοιες: ανοικειότητα, αλληλόδραση, αυθόρμητος και προσχεδιασμένος λόγος.</p>
<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του προφορικού κειμένου, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης προφορικού λόγου.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης • Γενική/επιλεκτική ακρόαση • Πολλαπλές ακροάσεις • Ερωτήσεις κλειστού τύπου (π.χ. ανάκληση πληροφορίας) και ανοικτού τύπου (π.χ. αξιολόγηση/ σύγκριση πληροφοριών) • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών/ δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανόν να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/ και εξειδικευμένη ορολογία – Λέξεις/φράσεις –κλειδιά

	<ul style="list-style-type: none"> • Νοηματικές ενότητες κειμένου-θεματικοί άξονες ενοτήτων-τίτλοι ενοτήτων <p>A.1.4.3. Στρατηγικές για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου: π.χ. συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα – αντώνυμα, χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς</p> <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία/αντιφατικότητα, τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα)</p> <p>A.1.4.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, συμφραζόμενα, συνώνυμα, αντώνυμα, τεκμηρίωση, αποδεκτικότητα, αντιφατικότητα.</p>
<p>A.1.5. Κατανοούν και αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία, για να προσλάβουν το κεντρικό νόημα του προφορικού κειμένου.</p>	<p>A.1.5.1.Μη γλωσσικά στοιχεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραγλωσσικά στοιχεία: επιτονισμός- διακύμανση της φωνής και ο χρωματισμός της - παύσεις, προφορά, ένταση φωνής, ρυθμός στον λόγο(χωρίς παύσεις, επαναλήψεις, χασμωδίες) κ.ά. • Εξωγλωσσικά στοιχεία: χειρονομίες, κινήσεις, στάση σώματος, βηματισμός, έκφραση προσώπου, βλέμμα, μορφασμοί κ.ά. • Σωστή άρθρωση • Εικόνα/ες, μουσική, ηχητικά εφέ κ.ά. <p>A.1.5.2. Εξωκειμενικά στοιχεία</p>
<p>A.1.6. Εξάγουνσυμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του προφορικού κειμένου, με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.</p>	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος</p> <p>A.1.6.2. Ύφος και σχέση επικοινωνούντων</p> <p>A.1.6.3. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία</p> <p>A.1.6.4. Πιθανός σκοπός: ενημέρωση, ψυχαγωγία, άσκηση κριτικής, διαμαρτυρία, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών, διδαχή, προβληματισμός, ευαισθητοποίηση κ.ά.</p> <p>A.1.6.5. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: τίτλος, τόπος – χρόνος - μέσο παρουσίασης του προφορικού κειμένου, η άποψη που εκφράζεται/υποστηρίζεται, λεξιλόγιο, σύνταξη, ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο προφορικό κείμενο, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία</p> <p>A.1.6.6.Προθετικότητα (συν)ομιλητών, κοινωνική ταυτότητα τους με βάση το περιεχόμενο, τις γραμματικές και λεξιλογικές επιλογές τους</p> <p>A.1.6.7.Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου. <p>A.1.6.8. Έννοιες: ύφος (π.χ. επίσημο, καθημερινό, απλό, ουδέτερο) προθετικότητα .</p>

<p>A.I.7. Τοποθετούνται κριτικά, με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.I.7.1. Θέσεις /αντι-θέσεις που προβάλλονται στο ίδιο κείμενο A.I.7.2. Θέσεις/αντι-θέσεις σε συνεξεταζόμενα προφορικά κείμενα (π.χ. συνεντεύξεις, ρεπορτάζ, διαλέξεις) A.I.7.3. Θέσεις/αντι-θέσεις προφορικού κειμένου –ακροατή - προσωπική ερμηνεία ακροατή</p>
<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του προφορικού κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	<p>A.II. Μορφή του κειμένου:</p> <p>A.II.1.1. Δομή (εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία) A.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα των κειμενικών τύπων Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών A.II.2.1. Λεξιλογικά A.II.3.1. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα A.II.4.1. Εκφραστικά και άλλα γλωσσικά και μη γλωσσικά μέσα</p>
<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και αξιολογούν τη δομή του προφορικού κειμένου.</p>	<p>Γλωσσικά χαρακτηριστικά του Προφορικού Λόγου: A. Μορφοσυντακτικά στοιχεία:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Απλές συντακτικές δομές <ul style="list-style-type: none"> • Συντακτικά ατελείς φράσεις ή ακολουθίες ανολοκλήρωτων φράσεων • Συχνή χρήση παρατακτικής και ασύνδετης συμπάρθεσης προτάσεων • Ελλειπτικός λόγος 2. Περιορισμένη χρήση επιθέτων
<p>A.II.2. Αντιλαμβάνονται τους μηχανισμούς λεξιλογικής δημιουργίας μέσω της Σύνθεσης.</p>	<p>B. Άλλα γλωσσικά χαρακτηριστικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επανεκκίνηση προτάσεων με αναδιατύπωση για βελτίωση του λόγου, • Συχνή χρήση γενικευτικών όρων (π.χ. πράγμα, μέρος, κάτι, διάφορα) και «πραγματολογικών μορίων» (π.χ. λίγο, λιγάκι, ας πούμε, έτσι, που λένε, ξέρω 'γω, εε, αα) • Ρητορικές ερωτήσεις • Σταθερές εκφράσεις που θα επιτρέψουν στον ομιλητή να εισαγάγει την άποψή του, να συνεχίσει ή να αλλάξει το θέμα, να συνδέσει τις προτάσεις. Ποικίλλουν ανάλογα με την περίπτωση, το ύφος και την οικειότητα με τον συνομιλητή. • «Γλώσσα διαπραγμάτευσης» στα πλαίσια της διάδρασης συνομιλητών, πομπού – δέκτη, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίπτωση (π.χ. συγγνώμη, μπορείτε να το επαναλάβετε; δεν το κατάλαβα αυτό.)
<p>A.II.3. Αναγνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος στον προφορικό λόγο.</p>	<p>A.II.1.1. - A.II.4.1.Βλέπε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, Α.ΙΙ.1.- Α.ΙΙ.4. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΑΦΗΓΗΣΗ, Α.ΙΙ.1. – Α.ΙΙ.4.

<p>A.II.4. Αναγνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα και άλλες γλωσσικές και μη γλωσσικές επιλογές.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, Α.II.1. – Α.II.4. • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΟΔΗΓΙΕΣ, Α.II.1.- Α.II.3.
<p>A.III. Αξιολογούν το κείμενο και την αποτελεσματικότητα των ενσωματωμένων κειμενικών τύπων της Περιγραφής /Αφήγησης/ Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών.</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του προφορικού κειμένου: Επιλογή συγκεκριμένου κειμενικού είδους, επάρκεια πληροφοριακού/νοηματικού περιεχομένου, μορφή κειμένου (γλωσσικές, γραμματικές και λεξιλογικές επιλογές - πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου), συνάφεια σκοπού – ύφους - επικοινωνιακής περίπτωσης – παραγλωσσικών, εξωγλωσσικών στοιχείων, άρθρωση –προφορά φθόγγων, λέξεων, φράσεων, στοιχεία προφορικότητας, σαφήνεια – ακρίβεια, γλωσσικά χαρακτηριστικά του προφορικού λόγου</p> <p>A.III.2.Αποτελεσματικότητα του προφορικού κειμένου, με βάση την αξιοποίηση των συγκεκριμένων κειμενικών τύπων Περιγραφής/Αφήγησης/ Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών.</p>

B. Παραγωγή

Γ ε ν ι κ ο ί Δ ε ί κ τ ε ς Ε π ι τ υ χ ί α ς

<p style="text-align: center;">ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p> <p>Οι μαθητές παράγουν προφορικό αφηγηματικό λόγο, στον οποίο περιγράφουν φυσικά ή άλλα φαινόμενα, πειράματα κ.ά., κάνουν αυτοπαρουσίαση ως συμπλήρωμα της κύριας αφήγησης.</p>	<p style="text-align: center;">ΑΦΗΓΗΣΗ</p> <p>Οι μαθητές παράγουν προφορικό αφηγηματικό λόγο, στον οποίο ενσωματώνουν ρεαλιστική αφήγηση (σύγχρονη ή ιστορική) ταξιδιωτικών περιηγήσεων, προσωπικών εμπειριών, περιστατικών, επίκαιρων γεγονότων κ.ά.</p>	<p style="text-align: center;">ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ</p> <p>Οι μαθητές παράγουν προφορικό λόγο επιχειρηματολογίας, με τον οποίο υποστηρίζουν ή /και αντικρούουν συγκεκριμένες θέσεις/απόψεις.</p>	<p style="text-align: center;">ΟΔΗΓΙΕΣ</p> <p>Οι μαθητές παράγουν προφορικό λόγο, στον οποίο ενσωματώνουν πληροφορίες για ποικίλα θέματα.</p>
<p style="text-align: center;">Ειδικοί Δείκτες Επιτυχίας</p>	<p style="text-align: center;">Δ ε ί κ τ ε ς Ε π ά ρ κ ε ι α ς Δ ι δ α κ τ έ α</p>		
<p>B.I. Οι μαθητές παράγουν</p>			

<p>προφορικό κείμενο, τοποθετώντας το σε επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	
<p>B.1.1. Παρά-γουν προφορικό κείμενο (προσχεδιασμένο/αυθόρμητο λόγο) ή συμμετέχουν σε προφορική διαλογική συζήτηση σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>B.1.1.1. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή στα σχολικά/κοινοτικά/κοινωνικά δρώμενα για ενημέρωση, διαμαρτυρία, πρόσκληση κ.ά.)</p> <p>B.1.1.2. Κειμενικά είδη με συγκεκριμένες λειτουργίες, ανάλογα με την επικοινωνιακή ανάγκη, ενδεικτικά: Αυτοπαρουσίαση-βιογραφία, συνέντευξη, είδηση-ρεπορτάζ, πείραμα, διαφήμιση, ιστορική αφήγηση, προφορική παρουσίαση έρευνας - συνθετικής εργασίας, παρουσίαση σε (τηλε)διάσκεψη, ελεύθερη/δομημένη/δραματοποιημένη συζήτηση, τηλεφωνικές συνομιλίες σε υπηρεσίες</p> <p>B.1.1.3. Ηλικία, μορφωτικό επίπεδο ακροατηρίου, κοινωνική ταυτότητα ακροατηρίου</p> <p>B.1.1.4. Χαρακτηριστικά διαλογικής συζήτησης: Καθορισμός -τήρηση κανόνων (ελεύθερη / δομημένη συζήτηση), ισοτιμία συμμετεχόντων, ρόλοι, ειλικρίνεια, σεβασμός στον συνομιλητή και την αντίθετη άποψη, ηρεμία, αυτοκυριαρχία, εντός του θέματος</p> <p>B.1.1.5. Χαρακτηριστικά κειμενικών τύπων Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών</p> <p>B.1.1.6. Σωστή άρθρωση – προφορά φθόγγων, λέξεων, φράσεων</p> <p>B.1.1.7. Παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, βλέπε A.1.5.1.</p> <p>B.1.1.8. «Γλώσσα διαπραγμάτευσης» (π.χ. συγγνώμη, μάλλον δεν έχω καταλάβει καλά, τι σημαίνει αυτό; τι εννοείτε με αυτό; μπορείτε να επαναλάβετε;)</p> <p>B.1.1.9. Ενεργητική ακρόαση (καλός ακροατής – καλός (συν)ομιλητής)</p> <p>B.1.1.10. Έννοιες: διάλογος, ελεύθερη/ δομημένη συζήτηση, αυτοκυριαρχία, «γλώσσα διαπραγμάτευσης».</p>
<p>B.1.2. Επιλέγουν από το πλήθος των πληροφοριών: αυτές που είναι σημαντικές για να τις αναπτύξουν περισσότερο, ποιες λιγότερο και ποιες θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετούν τον σκοπό τους.</p>	<p>B.1.2.1. Περιεχόμενο: Βασικές – δευτερεύουσες πληροφορίες /ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη</p> <p>B.1.2.2. α. Σχεδιασμός: Στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση β. παρουσίαση</p> <p>B.1.2.3. Σκοπός: Ενημέρωση, άσκηση κριτικής, διαμαρτυρία, ψυχαγωγία, μόρφωση, ευαισθητοποίηση κ.ά.</p>

<p>B.I.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.</p>	<p>B.I.3.1. Ύφος</p>
<p>B.I.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο ή και εξειδικευμένη ορολογία.</p>	<p>B.I.4.1. Λεξιλόγιο</p>
<p>B.II. Οργανώνουν τον λόγο τους σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	<p>B.II. Μορφή του κειμένου:</p> <p>B.II.1.1.Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία της Περιγραφής /Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/ Οδηγιών B.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα Περιγραφής /Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/ Οδηγιών B.II.2.1. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα B.II.2.2.Εκφραστικά και άλλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία)</p>
<p>B.II.1.Οργανώνουν τον λόγο τους αξιοποιώντας τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένων κειμενικών τύπων.</p>	<p>B.II.1.1. – B.II.2.2. Βλέπε,Α.ΙΙ.4.1. και</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, Α.ΙΙ.1.- Α.ΙΙ.4. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΑΦΗΓΗΣΗ, Α.ΙΙ.1. – Α.ΙΙ.4. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, Α.ΙΙ.1. – Α.ΙΙ.4. • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄ Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΟΔΗΓΙΕΣ, Α.ΙΙ.1.- Α.ΙΙ.3.
<p>B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να δημιουργούν σαφή, αποτελεσματική Περιγραφή/Αφήγηση/Επιχειρηματολογία/Οδηγίες</p>	
<p>B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το προφορικό κείμενο</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης: Επιλογή κειμενικού είδους, σύνταξη, επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα-καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής κατάστασης – γλωσσικών, παραγλωσσικών και εξωγλωσσικών επιλογών, στοιχεία προφορικότητας, σαφήνεια και ακρίβεια</p>

που παρήγαγαν.	B.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου με βάση την αξιοποίηση των κειμενικών τύπων Περιγραφή/Αφήγηση/Επιχειρηματολογία/Οδηγίες B.III.3. Μαγνητοφώνηση προφορικού κειμένου για σκοπούς αξιολόγησης και βελτίωσής του B.III.4. Προφορική επαναδιατύπωση , σε βελτιωμένο προφορικό κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης, <i>βλέπε B.III.1. - B.III.3. και των στοιχείων προφορικότητας, βλέπε A.I.1.8.</i>
-----------------------	---

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Α. Κατανόηση

Γ ε ν ι κ ο ί Δ ε ί κ τ ε ς Ε π ι τ υ χ ί α ς

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Οι μαθητές κατανοούν προφορικό επιχειρηματολογικό λόγο, σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία υποστηρίζονται ή/και ανασκευάζονται απόψεις, κρίσεις, θέσεις.	ΑΦΗΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Οι μαθητές κατανοούν προφορικό επιχειρηματολογικό λόγο σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία εμπεριέχονται αφηγήσεις ως μέσο πειθούς.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Οι μαθητές κατανοούν προφορικό επιχειρηματολογικό λόγο σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία εμπεριέχονται περιγραφές ως μέσο πειθούς.	ΟΔΗΓΙΕΣ Οι μαθητές κατανοούν προφορικό λόγο με τον οποίο δίνονται πληροφορίες για σκοπούς ενημέρωσης και επικοινωνίας.
Ειδικοί Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας Δ ι δ α κ τ έ α		
<p>A.I. Οι μαθητές: Κατανοούν το περιεχόμενο προφορικού κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιο-πολιτισμικό του πλαίσιο.</p>	<p>A.I.1.1. Χαρακτηριστικά – λειτουργίες κειμενικών ειδών του προφορικού λόγου A.I.1.2. Χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων Επιχειρηματολογίας/Περιγραφής/Αφήγησης/ Οδηγιών A.I.1.3. Προσεκτική/Ενεργητική ακρόαση (π.χ. οι μαθητές κρατούν σημειώσεις) A.I.1.4. Σωστή άρθρωση – προφορά φθόγγων, λέξεων, φράσεων A.I.1.5. Γνώση της σημασίας των λέξεων, ως βοηθητικού στοιχείου για την κατανόηση A.I.1.6. Παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος A.I.1.7. Πιθανός σκοπός ακρόασης: ενημέρωση, μόρφωση, ψυχαγωγία, αισθητική απόλαυση κ.ά. A.I.1.8. Στοιχεία προφορικότητας: επανεκκίνηση με αναδιατύπωση, διακοπές, επικαλύψεις, χασμωδίες, στερεότυπες εκφράσεις κ.ά.</p>		
<p>A.I.1.1. Ακροάζονται με τη δέουσα προσοχή προφορικό κείμενο και (ανα)γνωρίζουν το κειμενικό είδος στο οποίο ανήκει, καθώς και τους κειμενικούς τύπους που(συν)υπάρχουν σ' αυτό.</p>	<p>A.I.1.1. Χαρακτηριστικά – λειτουργίες κειμενικών ειδών του προφορικού λόγου A.I.1.2. Χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων Επιχειρηματολογίας/Περιγραφής/Αφήγησης/ Οδηγιών A.I.1.3. Προσεκτική/Ενεργητική ακρόαση (π.χ. οι μαθητές κρατούν σημειώσεις) A.I.1.4. Σωστή άρθρωση – προφορά φθόγγων, λέξεων, φράσεων A.I.1.5. Γνώση της σημασίας των λέξεων, ως βοηθητικού στοιχείου για την κατανόηση A.I.1.6. Παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος A.I.1.7. Πιθανός σκοπός ακρόασης: ενημέρωση, μόρφωση, ψυχαγωγία, αισθητική απόλαυση κ.ά. A.I.1.8. Στοιχεία προφορικότητας: επανεκκίνηση με αναδιατύπωση, διακοπές, επικαλύψεις, χασμωδίες, στερεότυπες εκφράσεις κ.ά.</p>		

<p>A.1.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.</p>	<p>A.1.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία στην οποία ανήκει. Ενδεικτικά: Ελληνική Γλώσσα και Γλώσσες του κόσμου, Ελλάδα –Κύπρος –Αλύτρωτος Ελληνισμός, ρατσισμός, ειρήνη – πόλεμος, οικουμενικές αξίες, θέατρο, θέματα της επικαιρότητας κ.ά.</p> <p>A.1.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος (π.χ. κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός) • Μη γλωσσικά στοιχεία • Εξωκειμενικά στοιχεία
<p>A.1.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>A.1.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά – λειτουργίες, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση</p> <p>A.1.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας [Σχέση πομπού – δέκτη: α. άξονας ισοτιμίας-αλληλεγγύης: καθημερινή άτυπη συνομιλία μεταξύ οικείων ή φίλων (αυθόρμητος λόγος) β. Άξονας εξουσίας - ανοικιότητα μεταξύ συνομιλητών εξαιτίας κοινωνικής απόστασης: σοβαρή, τυπική συνομιλία (προσχεδιασμένος –τυπικός λόγος), αλληλόδραση πομπού – δέκτη, μήνυμα – μέσο – επικοινωνιακή περίσταση – συνθήκες επικοινωνίας]</p> <p>A.1.3.3. Κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικο-κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο-χρόνο και τα πρόσωπα-γεγονότα</p> <p>A.1.3.4. Έννοιες: ανοικιότητα, αλληλόδραση, αυθόρμητος και προσχεδιασμένος λόγος.</p>
<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του προφορικού κειμένου, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης προφορικού λόγου.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Γενική/επιλεκτική ακρόαση • Πολλαπλές ακροάσεις • Ερωτήσεις κλειστού τύπου (π.χ. ανάκληση πληροφορίας) και ανοικτού τύπου (π.χ. αξιολόγηση/ σύγκριση πληροφοριών) • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία - λέξεις/φράσεις – κλειδιά • Νοηματικές ενότητες κειμένου – θεματικοί άξονες ενοτήτων - τίτλοι ενοτήτων <p>A.1.4.3. Στρατηγικές για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου: (π.χ. συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα - αντώνυμα χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς)</p> <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία/ αντιφατικότητα, τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα)</p> <p>A.1.4.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, συμφραζόμενα, συνώνυμα, αντώνυμα, αντιφατικότητα, τεκμηρίωση, αποδεκτικότητα.</p>

<p>A.1.5. Κατανοούν και αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία, για να προσλάβουν το κεντρικό νόημα του κειμένου.</p>	<p>A.1.5.1. Μη γλωσσικά στοιχεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραγλωσσικά: Επιτονισμός - διακύμανση της φωνής και χρωματισμός της - παύσεις, προφορά, ένταση, ρυθμός στον λόγο (χωρίς παύσεις, επαναλήψεις, χασμωδίες) • Εξωγλωσσικά: Χειρονομίες, κινήσεις, στάση του σώματος, βηματισμός, έκφραση του προσώπου, βλέμμα, μορφασμοί • Σωστή άρθρωση • Εικόνα/ες, μουσική, ηχητικά εφέ κ.ά <p>A.1.5.2.Εξωκειμενικά στοιχεία</p>
<p>A.1.6. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου, με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.</p>	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος A.1.6.2. Ύφος και σχέση επικοινωνούντων. A.1.6.3. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: Λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία A.1.6.4. Πιθανός σκοπός: ενημέρωση, ψυχαγωγία, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών, διδαχή, διαμαρτυρία, προβληματισμός, ευαισθητοποίηση κ.ά. A.1.6.5. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: τίτλος, τόπος – χρόνος - μέσο παρουσίασης του κειμένου, η άποψη που εκφράζεται/υποστηρίζεται, λεξιλόγιο, σύνταξη, ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία A.1.6.6. Προθετικότητα (συν)ομιλητών, κοινωνική ταυτότητά τους με βάση το περιεχόμενο, τις γραμματικές και λεξιλογικές επιλογές τους A.1.6.7. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου <p>A.1.6.8. Έννοιες: ύφος (π.χ. τυπικό, οικείο, ουδέτερο), προθετικότητα.</p>
<p>A.1.7.Τοποθετούνται κριτικά, με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης, σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.1.7.1. Θέσεις /αντι-θέσεις που προβάλλονται στο ίδιο κείμενο A.1.7.2. Θέσεις/αντι-θέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα A.1.7.3. Θέσεις/αντι-θέσεις κειμένου – ακροατή - προσωπική ερμηνεία ακροατή</p>

<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης.</p>	<p>A.II. Μορφή του κειμένου:</p> <p>A.II.1.1. Δομή: Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία A.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα των κειμενικών τύπων Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών A.II.2.1. Λεξιλογικά A.II.3.1. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα A.II.4.1.Εκφραστικά και άλλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία Γλωσσικά χαρακτηριστικά του προφορικού λόγου: A. Μορφοσυντακτικά στοιχεία : 1. Απλές συντακτικές δομές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συντακτικά ατελείς φράσεις ή ακολουθίες ανολοκλήρωτων φράσεων • Συχνή χρήση παρατακτικής και ασύνδετης συμπάρθεσης προτάσεων • Ελλειπτικός λόγος <p>2. Περιορισμένη χρήση επιθέτων</p> <p>B. Άλλα γλωσσικά χαρακτηριστικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επανεκκίνηση προτάσεων με αναδιατύπωση για βελτίωση του λόγου • Συχνή χρήση γενικευτικών όρων (π.χ. πράγμα, μέρος, κάτι, διάφορα) και «πραγματολογικών μορίων» (π.χ. λίγο, λιγάκι, ας πούμε, έτσι, που λένε, ξέρω 'γω, εε, αα) • Ρητορικές ερωτήσεις • Σταθερές εκφράσεις που θα επιτρέψουν στον ομιλητή να εισαγάγει την άποψή του, να συνεχίσει ή να αλλάξει το θέμα, να συνδέσει τις προτάσεις. Αυτές ποικίλλουν ανάλογα με την κατάσταση, το ύφος και την οικειότητα με τον συνομιλητή. • «Γλώσσα διαπραγμάτευσης» στα πλαίσια της διάδρασης συνομιλητών, πομπού – δέκτη, ανάλογα με την επικοινωνιακή κατάσταση (π.χ. συγγνώμη, μπορείτε να το επαναλάβετε; δεν το κατάλαβα αυτό)
<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και αξιολογούν τη δομή του κειμένου.</p>	
<p>A.II.2. Αντιλαμβάνονται τους μηχανισμούς δημιουργίας λέξεων με χρήση λεκτικών συστατικών της αρχαίας, την πολυσημία, την συνωνυμία, την αντωνυμία και την παρωνυμία των λέξεων.</p>	
<p>A.II.3. Αναγνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος του προφορικού κειμένου.</p>	<p>A.II.1.1. – A.II.4.Βλέπε</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, A.II.1.1.- A.II.4.5. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, A.II.1.1. – A.II.4.5. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΑΦΗΓΗΣΗ, A.II.1.1. – A.II.4.6. • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΟΔΗΓΙΕΣ, A.II.1.1.- A.II.4.2.
<p>A.II.4. Αναγνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα και άλλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία στο προφορικό κείμενο.</p>	

<p>A.III. Αξιολογούν το κείμενο και την αποτελεσματικότητα των ενσωματωμένων σ' αυτό κειμενικών τύπων της Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών.</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του προφορικού κειμένου: επιλογή συγκεκριμένου κειμενικού είδους, επάρκεια πληροφοριακού /νοηματικού περιεχομένου, μορφή κειμένου (γλωσσικές/γραμματικές/λεξιλογικές επιλογές – πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου), συνάφεια σκοπού -ύφους –επικοινωνιακής περιστάσης, παραγλωσσικών, εξωγλωσσικών στοιχείων, άρθρωση –προφορά φθόγγων, λέξεων, φράσεων, στοιχεία προφορικότητας, σαφήνεια, ακρίβεια, γλωσσικά χαρακτηριστικά του προφορικού λόγου</p> <p>A.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου με βάση την αξιοποίηση των συγκεκριμένων κειμενικών τύπων Περιγραφή/Αφήγηση/Επιχειρηματολογία/Οδηγίες</p>
--	--

B. Π α ρ α γ ω γ ή

Γ ε ν ι κ ο ί Δ ε ί κ τ ε ς Ε π ι τ υ χ ί α ς

<p style="text-align: center;">ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ</p> <p>Οι μαθητές παράγουν προφορικό επιχειρηματολογικό λόγο, στον οποίο υποστηρίζουν ή/και ανασκευάζουν θέσεις/απόψεις.</p>	<p style="text-align: center;">ΑΦΗΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ</p> <p>Οι μαθητές παράγουν προφορικό επιχειρηματολογικό λόγο, στον οποίο ενσωματώνουν αφηγήσεις ως μέσο πειθούς.</p>	<p style="text-align: center;">ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ</p> <p>Οι μαθητές παράγουν προφορικό επιχειρηματολογικό λόγο, στον οποίο ενσωματώνουν περιγραφές ως μέσο πειθούς.</p>	<p style="text-align: center;">ΟΔΗΓΙΕΣ</p> <p>Οι μαθητές παράγουν προφορικό λόγο, στον οποίο ενσωματώνουν πληροφορίες/οδηγίες για σκοπούς ενημέρωσης και επικοινωνίας.</p>
<p style="text-align: center;">Ειδικοί Δείκτες Επιτυχίας</p>	<p style="text-align: center;">Δείκτες Επάρκειας Δ ι δ α κ τ έ α</p>		
<p>B.I. Οι μαθητές παράγουν προφορικό λόγο, σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>			
<p>B.I.1. Οι μαθητές παράγουν προφορικό κείμενο (προσχεδιασμένο/αυθόρμητο</p>	<p>B.I.1.1. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή στα σχολικά/κοινοτικά/κοινωνικά δρώμενα για ενημέρωση, διαμαρτυρία, ετοιμασία πρόσκλησης κ.ά.)</p> <p>B.I.1.2. Κειμενικά είδη με συγκεκριμένες λειτουργίες, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση .Ενδεικτικά: συζητήσεις</p>		

<p>λόγο) ή συμμετέχουν σε διαλογική συζήτηση,σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό και κοινωνιο-πολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>(ελεύθερες/δομημένες/δραματοποιημένες, συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, διαλογική συζήτηση - συζήτηση ενός θέματος με αντιπαράθεση επιχειρημάτων (<i>debate</i>), <i>Αντιλογία</i>)</p> <p>B.I.1.3. Ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, κοινωνική ταυτότητα ακροατηρίου</p> <p>B.I.1.4. Χαρακτηριστικά διαλογικής συζήτησης: Καθορισμός -τήρηση κανόνων (ελεύθερη/δομημένη συζήτηση), ισοτιμία συμμετεχόντων, ρόλοι, ειλικρίνεια, σεβασμός στον συνομιλητή και την αντίθετη άποψη, ηρεμία, αυτοκυριαρχία, εστίαση στο θέμα</p> <p>B.I.1.5. Χαρακτηριστικά κειμενικών τύπων Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών, βλέπε ΔΕ – ΔΕ Γραπτού Λόγου.</p> <p>B.I.1.6. Σωστή άρθρωση - προφορά φθόγγων, λέξεων, φράσεων.</p> <p>B.I.1.7. Παραγωγιστικά και εξωγωγιστικά στοιχεία,</p> <p>B.I.1.8. «Γλώσσα διαπραγμάτευσης»(συγγνώμη, μάλλον δεν έχω καταλάβει καλά, τι σημαίνει αυτό; τι εννοείτε με αυτό; μπορείτε να επαναλάβετε;)</p> <p>B.I.1.9. Ενεργητική ακρόαση(καλός ακροατής –καλός (συν)ομιλητής)</p> <p>B.I.1.10.Έννοιες:Διάλογος, αυτοκυριαρχία, ισοτιμία, «γλώσσα διαπραγμάτευσης».</p>
<p>B.I.2. Επιλέγουν από το πλήθος των πληροφοριών: αυτές που είναι σημαντικές για να τις αναπτύξουν περισσότερο, ποιες θεωρούν λιγότερο σημαντικές και ποιες θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετούν τον σκοπό τους.</p>	<p>B.I.2.1. Περιεχόμενο: βασικές – δευτερεύουσες πληροφορίες /ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη(βλέπε και B.I.1.3.)</p> <p>B.I.2.2. α. Σχεδιασμός: στοχοθεσία, γέννηση ιδεών, οργάνωση β. παρουσίαση</p> <p>B.I.2.3. Σκοπός του προφορικού λόγου: ενημέρωση, άσκηση κριτικής, ψυχαγωγία, μόρφωση, προβληματισμός κ.ά.</p>
<p>B.I.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.</p>	<p>B.I.3.1. Ύφος</p>
<p>B.I.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο /ή και εξειδικευμένη ορολογία.</p>	<p>B.I.4.1. Λεξιλόγιο</p>
<p>B.II. Οργανώνουν τον λόγο τους σε επίπεδο κειμένου,</p>	<p>B.II. Μορφή του κειμένου:</p>

<p>πρότασης, λέξης.</p>	<p>B.II.1.1.Εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία</p>
<p>B.II.1. Οργανώνουν τον προφορικό τους λόγο αξιοποιώντας τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένων κειμενικών τύπων.</p>	<p>B.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας /Οδηγιών B.II.2.1. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα B.II.2.2. Εκφραστικά και άλλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία B.II.1.1. – B.II.2.2. βλέπε</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, Α.ΙΙ.1.1.- Α.ΙΙ.4.5. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, Α.ΙΙ.1.1. – Α.ΙΙ.4.5. • ΔΕ – ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΑΦΗΓΗΣΗ, Α.ΙΙ.1.1. – Α.ΙΙ.4.6. • ΔΕ - ΔΕ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' Γυμνασίου, Κατανόηση Γραπτού Λόγου, ΟΔΗΓΙΕΣ, Α.ΙΙ.1.1.- Α.ΙΙ.4.2.
<p>B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να δημιουργούν σαφή, αποτελεσματική Περιγραφή/Αφήγηση/Επιχειρηματολογία/Οδηγίες.</p>	
<p>B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το προφορικό κείμενο που παρήγαγαν.</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου: επιλογή κειμενικού είδους, σύνταξη,λεξιλόγιο, επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περίπτωσης – γλωσσικών, παραγλωσσικών και εξωγλωσσικών επιλογών, στοιχεία προφορικότητας, σαφήνεια, ακρίβεια B.III.2. Αποτελεσματικότητα του κειμένου, με βάση την αξιοποίηση των ειδών Περιγραφής/ Αφήγησης/ Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών B.III.3. Μαγνητοφώνηση κειμένου για σκοπούς βελτίωσης του κειμένου B.III.4. Προφορική επαναδιατύπωση σε βελτιωμένο προφορικό κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης B.III.1. – B.III.3. και των στοιχείων προφορικότητας, <i>βλέπε Α.Ι.1.8.</i></p>